

V Števerjanu je vedno lepo!

Uvodnik

Jurij Paljk

Svetovni splet in mi

Vest, da ima danes družbeno omrežje Facebook rekordni dve milijardi aktivnih uporabnikov, se nas vseh še kako tiče, vas, drage bralke in bralci Novega glasa, nas, ki ga iz tedna v teden urejujemo in pošiljamo v tiskarno, sodelavcev, predvsem pa ta vest najbolj slikovito govori o tem, kako se današnji svet, in mi v njem, spreminja.

V torek, 27. junija, je namreč družbeno omrežje Facebook doseglo nov rekord aktivnih uporabnikov. Kar dve milijardi ljudi, več kot četrtina prebivalstva, aktivno uporablja največje družbeno spletno omrežje, so poročale tiskovne agencije.

“Od tega jutra skupnost na Facebooku uradno šteje dve milijardi ljudi”, je zapisal soustanovitelj in izvršni direktor Facebooka Mark Zuckerberg na svojem profilu.

“Napredujemo v povezovanju sveta in zdaj spravljamo svet še bližje skupaj”, je še zapisal. “V čast mi je, da sem na tej poti z vami”, je dodal.

Več kot milijarda uporabnikov vsak mesec sodeluje v tako imenovanih skupinah na Facebooku in več kot 800 milijonov ljudi vsak dan nekaj “všečka”.

Omrežje je bilo ustanovljeno leta 2004, prvo milijardo uporabnikov pa so zabeležili pred petimi leti. Facebook stalno prenavlja svojo vsebino, z dodajanjem novosti in s sledenjem težnjam pa privablja nove

uporabnike in ohranja stare.

Vsi tisti, ki niste prisotni na spletu, bi zdaj zmotno mislili, da se to vas ne tiče. Svetovni splet pa najbolj spreminja prav nas, navadne ljudi, tiste, ki smo, in tiste, ki niste na svetovnem spletu. Predvsem pa spreminja naše navade, in to vse hitreje. In niti ni rečeno, da gre vse na slabše, kot ne gre vse zagotovo na boljše. Časniki, tiskan papir, a tudi radio in televizija, predvsem le-ta, smo na udaru. Mladi nas zapuščajo, zato vsi omenjeni mediji danes hitimo na splet, da bi tam s svojo prisotnostjo vsaj še nekaj pomenili, a se zavedamo, da moramo ostati zvesti vsem vam, ki nas berete na papirju.

Vsem tistim, ki so se mi posmehovali pred leti, ko sem bolj zaslutil, kot vedel, da bosta svetovni splet ter Facebook korenito spremenila svet, bi rad danes po eni strani priznal, da mi je žal, ker so te spremembe tako hitre, po drugi pa tudi povedal, da je svetovni splet krivičen do vseh tistih, ki ga ne uporabljajo, postajajo zato v današnjem svetu vedno bolj nepismeni in so zato bolj žrtve kot akterji sprememb, ki jih prinaša svetovni splet.

V našem skromnem uredništvu skušamo krmariti med papirjem in spletom, predvsem pa skušamo ostati zvesti vam, drage naročnice in naročniki. Tako papir kot svetovni splet potrebujeta dobro napisane novice, komentarje, pogovore. In ni res, da je na svetovnem spletu vse zastoj! Vsako večerjo je namreč treba plačati, vedo povedati Angleži. Zato smo hvaležni predvsem vam, drage naročnice in naročniki! Ostanite nam zvesti!

47. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2017

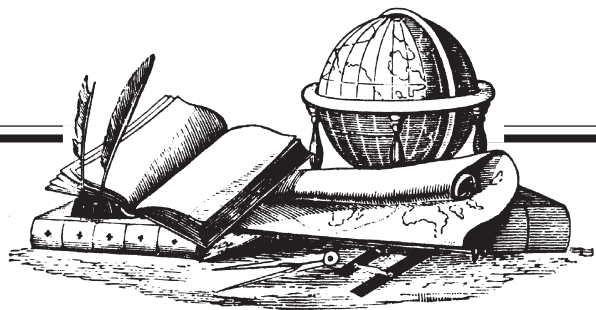
Absolutni zmagovalac je ansambel Jureta Zajca

Poletni soparici se je v petek, 7. julija 2017, začel letošnji, po vrsti 47. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2017, drugi najstarejši festival tovrstnega glasbenega žanra. Prekaša ga le tisti na Ptuj. Kot vsako leto ga je z največjo skrbjo in natančnostjo priredilo Slovensko katoliško prosvetno društvo F. B. Sedej Števerjan, ki si je to priljubljeno ljudsko manifestacijo zamislilo daljnega l. 1971. Zob časa ga ni načel. Še zmeraj med Borovce priključ vsakič veliko obiskovalcev, ki se predajajo melodičnim valčkom ali poskočnim polkam, pa tudi prijateljsko pokramljuje ob dobrotah z žara in briški kapljici, ki nikdar ne presahne. Izpod borov se poslušalci namreč v veselem razpoloženju premaknejo na trg pred cerkvijo, kjer pod nameščenimi šotori lahko v miru uživajo dobro domačo hrano in kozarček rujnega. Za vse to so kot vedno z veliko marljivega prostovoljnega dela poskrbeli prizadevni, delavni in postrežljivi člani društva in sodelavci; med temi moramo pohvaliti veliko prav rosnih mladih, urnih pomočnikov. Vsi poskrbijo, da gostje preživijo čim lepše urice v očarljivi briški vasi. Ob kozarčku, ki so ga poznavalci dobre pijače kupili pri vinarijih Vinoteke Briški griči, pa so še prispevali v dobrodelne namene za družine v stiski.

Novost letošnjega festivala je bila ta, da je tudi publika z glasovanjem neposredno izbirala, v petek in soboto,

po en ansambel, ki je tako imel zagotovljeno pot v finalni nedeljski del festivala. Ob tem pa je lahko vsakdo odgovoril tudi na vprašanja ankete o samem festivalu. Organizatorji so poskrbeli, da so lahko navdušenci narodno-zabavne glasbe spremljali festivalsko dogajanje tudi na spletni strani števerjanskega društva. Na njej jih je uvedla v poslušanje Stefania Beretta iz Studia 47. Letošnje festivalsko tridnevno dogajanje so kot pokrovitelji podprli Zveza slovenske katoliške prosvete, Občina Števerjan, Občina Brda, slovenski program deželne sedeža Rai, ki je oddajal v živo nedeljski festivalski program (snemala ga je tudi slovenska televizija), pa še Fundacija Goriške hranilnice in Svet slovenskih organizacij. Poleg teh je festival gmotno podprlo še veliko drugih podjetij, ustanov, gostišč, trgovin ... Vsi so navedeni v zajetni brošuri, ki je izšla ob festivalu in vsebuje program in barvne fotografske utrinke s festivala Števerjan 2016 ter kronološki seznam zmagovalcev vseh dozdajšnjih festivalov.

Tokrat se je nanj prijavilo 15 ansamblov z vseh koncev Slovenije, žal, nobeden iz zamejstva. Program sta zelo sproščeno, neposredno in duhovito s šaljivimi dovtipi prikupno napovedovala profesionalna televizijska oz. radijska voditelja, že “stara” znanka festivala Tjaša Hrobat, in “debitant” Jure Sešek, ki se je na števerjanskem odru takoj znašel in se živil v festivalsko ozračje, ki je vselej enkratno med očarljivimi vinorodnimi griči, kot je povedala zelo okusno oblečena napovedovalka.

Sprejeti popravki deželni svetnikov Gabrovca (SSk) in Ukmarja (PD)

Dopolnjen deželni zakon o poklicnem izobraževanju

Deželni svet FJK je na zasedanju sprejel nov zakon, ki ureja področje poklicnega izobraževanja, karierne orientacije, vstopanja v svet dela in usposabljanja za poklic. Zakonsko besedilo pomeni za Furlanijo Julijsko krajino pomembno posodobitev, saj je bil dozdašnji zakon iz leta 1982. Od takrat se je družba korenito spremenila in z njo tudi potrebe in zahteve na področju izobraževanja in dela. Poudariti gre, da nov zakon že v uvodnih načelih navaja skrb za specifične potrebe slovenske manjšine oz. za njeno ohranjanje in razvoj. Kar nekaj dodatnih zagotovil in postavk

za potrebe naše manjšine pa je bilo vnesenih s popravki, ki sta jih predlagala deželna svetnika Igor Gabrovec (SSk) in Stefano Ukmar (PD). "Zelo sem zadovoljen, da je večina sprejela popravke, ki sva jih predložila s kolegom Ukmarjem, saj so ob načelih prav tako pomembne tudi tehnične in specifične postavke, ki so nujno potrebne za specifično manjšinske narodne skupnosti", je po izglasovanju zakona dejal Igor Gabrovec, ki se obenem zahvaljuje ravnatelju zavoda Ad Formandum Massimiliano Iaconu za svetovanje pri oblikovanju potrebnih popravkov. Sprejeti popravki

poudarjajo, da morajo vse dejavnosti, namenjene orientaciji študija, izobraževanja in poklicnega usposabljanja, spoštovati tudi prisotnost narodne skupnosti in biti torej za pripadnike slovenske narodne skupnosti dostopne v njihovem materinem jeziku. Nadalje je med sprejetimi popravki tudi tisti, ki ustanavlja poseben register, v katerem bodo posebej zabeležene ustanove, ki so usposobljene za izobraževanje v slovenščini, kar bo nedvomno koristno pri nudenju storitev in uslug na celotnem območju, na katerem je zgodovinsko naseljena slovenska narodna skupnost.

Grozljive številke!

V Sredozemskem morju je letos umrlo že več kot 2200 migrantov

Na nevarno pot preko Sredozemskega morja do Evrope se je v letošnjem letu podalo že več kot 100.000 migrantov. Pri tem jih je po podatkih Mednarodne organizacije za migracije (IOM) 2247 izgubilo življenje. Največ, več kot 85.000 migrantov, je pristalo v Italiji, približno 9300 jih je prispelo v Grčijo, približno 6500 v Španijo, nekaj več kot 270 pa na Ciper, poroča francoska tiskovna agencija AFP. Sredozemsko morje je letos zahtevalo že 2247 življenj, največ migrantov je umrlo na poti med Libijo in Italijo.

V Italijo namreč prispe kar 85 odstotkov migrantov, ki prečkajo Sredozemsko morje, zato je italijanska država pri sprejemanju in reševanju migrantov zelo obremenjena. Italija tako že dalj časa

poziva evropske države, naj storijo več pri delitvi bremen glede sprejemanja migrantov, ki po Sredozemskem morju prispejo v Evropo. Zagrozila je celo z zavračanjem tujih ladij z rešenimi migranti.

Zato so se v Parizu sestali notranji ministri Italije, Francije in Nemčije in se zavzeli za določitev pravil ravnanja nevladnih organizacij pri reševanju migrantov v Sredozemskem

predstavnik Evropske unije in Združenih narodov. Generalni direktor IOM William Lacy Swing je ob tem pozval k večji solidarnosti evropskih držav z Italijo. "Sprejemanje rešenih migrantov ne more biti le stvar Italije, ampak celotne Evrope", je poudaril. V IOM so še opozorili, da Italija sama ne bo več mogla oskrbovati na desettisoče migrantov, ki pristanejo na njenih tleh.

Število migrantov, ki prispejo v Evropo, je sicer letos precej nižje kot v lanskem letu, ko je v enakem obdobju v Evropo prišlo več kot 230.000 ljudi. Lani so migranti v pretežni meri prihajali po t. i. balkan-

ski begunski poti, ki pa je od marca lani s sklenitvijo dogovora EU in Turčije zaprta. Migrantski tok se je nato usmeril po Sredozemskem morju.

Prejeli smo

Izjava Kulturnega centra Lojze Bratuž

V Primorskem dnevniku smo že kar nekajkrat brali, da so *Srečanja pod lipami* kamen spotike. Skratka, nekateri domišljavi vodilni predstavniki bi še danes radi nadzorovali in vodili celoten zamejski prostor, pozabljajo pa, da živimo v demokratični družbi. Zato se nam pri Kulturnem centru Lojze Bratuž postavlja vprašanje, kako si dovolijo vtikati se v naše delo. *Srečanja pod lipami* so vsem odprta tribuna, kjer v obliki dialoga predstavljamo

pomembne osebnosti: kulturnike, zgodovinarje, znanstvenike, politike, ekonomiste, gospodarstvenike, cerkvene predstavnike iz goriškega in širšega slovenskega prostora; osebnosti, ki so tako ali drugače povezane z našo slovensko narodno skupnostjo. Prostor dajemo spominskim večerom, spremljamo družbeno dogajanje, predstavljamo nove publikacije, posvečamo pa se tudi tematikam, ki predstavljajo prikrito (pol) preteklo slovensko zgodovino.

Na naših srečanjih poteka pogovor javno, odkrito in pošteno, nobenemu ne vsiljujemo drugačnega pogleda na kočljiva vprašanja. Skratka, želimo javno spregovoriti in analizirati različne vsebine, pogledamo tudi z nasprotnega zornega kota, s tistega kota, ki je bil desetletja prikrit in zamolčan. Vsak lahko prisluhne, se vključi v pogovor, postavi vprašanje in lahko odide tudi z istim mnenjem, s katerim je prišel na srečanje. Ni naš namen rušiti ničesar in nikogar in nobenemu ne vsiljujemo posebne resnice.

Franka Žgavec,
predsednica

Ob smrti Salvatoreja Melonija, borca za pravice domače zemlje

SSk sočustvuje s Sardinci ob veliki izgubi

Slovenska skupnost, zbirna stranka Slovencev v Italiji, sočustvuje s prizadeto sardinsko skupnostjo ob smrti Salvatoreja 'Doddoreja' Melonija, ki je bil prava legenda sardinskega avtonomističnega gibanja. Meloni, ki je bil član sardinske stranke in predsednik separatističnega gibanja Maris, ni nikdar priznal legitimnosti italijanske države na sardinskem otoku in je bil zaradi tega upora dvakrat zaprt: prvič v 80. letih, ko ga je sodišče, kot edinega državljanca do zdaj, obsodilo zaradi zarote proti državi, in drugič leta 2012 v sklopu obširne preiskave o davčni utaji. Meloni je obtožbe odločno zavračal in jih označeval kot zaganjanje proti njegovi osebi, da bi mu onemogočili boj za samostojnost Sardinije. Preteklega aprila so

ga sile javnega reda aretirale pred zaporom, kamor se je sam napotil po pravomočnosti obsodbe. Ob vstopu vanj je Meloni napovedal brezkompromisno gladovno stavko. Nič niso zalegli številni pozivi k delitvi milajše kazni. Meloni je vztrajal pri svojem, se odpovedal hrani in pijači ter naposled umrl v 74. letu starosti.

"Meloni je bil po svoje velik politični idealist, neizmerno zaljubljen v svojo zemljo, kulturo, zgodovino in pripadnost. Bil je odločen in nepopustljiv borec za pravice sardinskega

naroda. Njemu gresta čast in zasluga, da se lahko Sardinci zagovarjajo pred sodiščem v svojem materinem jeziku. To je Melonijevo darilo in hkrati oporoka, ki jo mora sardinska

skupnost čuvati in uporabljati v njegov spomin", zatrjuje deželni tajnik SSk Igor Gabrovec, ki izraža sožalje slovenske narodne skupnosti prizadeti družini in vsem Sardincem.

Ob nedavnem dnevu državnosti

Torrenti pozitivno o sodelovanju s slovenskim konzulatom

Deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti je po sprejemu, ki ga je ob dnevu državnosti priredil slovenski konzulat v Trstu, pohvalil govor generalne konzulke Ingrid Sergaš in ocenil, da sta vredna pozornosti zlasti dva poziva. "Sergaševa je pravilno pozvala uprave k hitrejši izpolnitvi zakonskih obveznosti glede zaščite slovenske narodne skupnosti, obenem pa je opozorila slovenske organizacije, da so potrebne določene spremembe

in posodobitve", je komentiral Torrenti. Pri tem je deželni odbornik za kulturo ponovil, da je bilo sodelovanje z Ingrid Sergaš, ki se po dobrih treh letih poslavlja od Trsta, vselej prijetno, kar je nedvomno odraz plodnih stikov med Republiko Slovenijo in Deželno Furlanijo Julijsko krajino.

V teh stikih imata slovenska narodna skupnost v Italiji in italijanska v Sloveniji pomembno vlogo, je še dodal Torrenti, ki verjame, da je bil 25. junij 1991

pomembna prelomnica v zgodovini slovensko-italijanskih odnosov. "Slovenska osamosvojitve je bil začetek poti, ki je Slovence vključil v vrsto integracijskih procesov. Zlasti z vstopom Slovenije v Evropsko unijo, ki je kljub trenutnim težavam še vedno najboljši okvir za dialog med narodi, so se razmere ob naši meji nedvomno spremenile, pri čemer smo Slovenci in Italijani premostili stare zamere in končno začeli razmišljati o skupni prihodnosti".

ARC/PPV

Povejmo na glas

Med sočutjem in pogledom vstran

Pribežniki oziroma begunci slej ko prej ostajajo središnji problem razvitega sveta in še posebej Evrope. Lahko v njih vidimo le nagnete skupine v gumijastih čolnih, ki se prebijajo na našo obalo, a v resnici so dosti več. Potegnili so nas v svojo zgodbo in hočeš nočeš je njihova zgodba tudi naša zgodba, in sicer v našem odnosu do njih, v našem razumevanju ali nerazumevanju njihove usode, v našem sprejemanju ali zavračanju. In v tej luči je po vsem, kar se je s temi prišleki in našim odzivom nanje že dogajalo, mogoče reči, da se naša zgodba ob tem velikanskem pojavu nemara res dogaja med sočutjem in pogledom vstran. Ne manjka sočutja, se pravi živjetja v te brezdomce, ki prihajajo od daleč, kar pomeni, da smo jih kot družba in posamezniki pripravljeni sprejeti. Ne manjka pa tudi velikih odporov in odklanjanj, torej pogledov vstran, ki se za t. i. migrante dobesedno nočejo zavzeti, ker pač kvarijo podobo našega tukajšnjega življenja. Da so ti odpori še kako veliki, se je ponovno pokazalo, in to z vso silo, ko je Italija upravičeno dvignila svoj glas: da ne more sama biti tista, ki skoraj v celoti prestra neusahljiv val množic z afriške celine, nekaj več naj prispevajo še druge članice Evropske unije. In tu je nastal preplah, da ne rečemo panika, vsekakor zelo nelep razburjenje, ko je hotela Avstrija takoj poslati na mejo z Italijo oklepne enote, ko sta Francija in Španija izjavili, da ne bosta dovolili izkrcanja beguncev v svojih pristaniščih, in so se jima

pridružile še Nemčija, Nizozemska in Belgija, svoje pa je dodala samostojna Švica, da razmišlja o poostritvi kontrole na svojih mejah. Skratka: pogled vstran od ljudi v stiski ima skrb vzbujajoče mnogo privržencev, pri čemer se postavlja v prvi plan nenapisana zakonitost, ob kateri bi se veljalo globlje zamisliti: pogled vstran je odmik od sočutja in s tem solidarnosti, a pri tem niso oškodovani samo pribežniki, ampak v enaki meri mi sami. Ne-sočutje in nesolidarnost se prelizeta tudi v odnose med nami, v odnose med evropskimi državami in narodi: države in narodi postanejo vse bolj brezčutni drug do drugega, vsak skrbi le zase in želi s svojih ramen otrestiti breme pribežništva. In ta nesolidarnost, če ne pomenja, se utegne stopnjevat z gradnjo novih zidov in ograj ter slednjič z zaostritvijo medevropskih odnosov z mržnjo in izbruhi napačnosti. Zato se velja za sočutje in solidarnost z begunci še toliko bolj odločiti, ker gre istočasno za ohranitev našega medsebojnega sočutja in solidarnosti. Sočutje je namreč kot iskrena skrb za drugega zatrdno tista vršina, ki osupljivo bogato poplača tistega, ki z njo deluje: rešuje nas mučne nezadovoljnosti sredi siceršnjega izobilja, daje notranji mir, ker ne mislimo le nase, ukroti drvenje časa, ki nas zasušnjuje, prežene iz nas tesnobo in vsakršen strah, strah pred sedanostjo in prihodnostjo in, kar je največ, zagotavlja lepo in srečno sobivanje vseh in z vsemi.

Janez Povše

S 1. strani

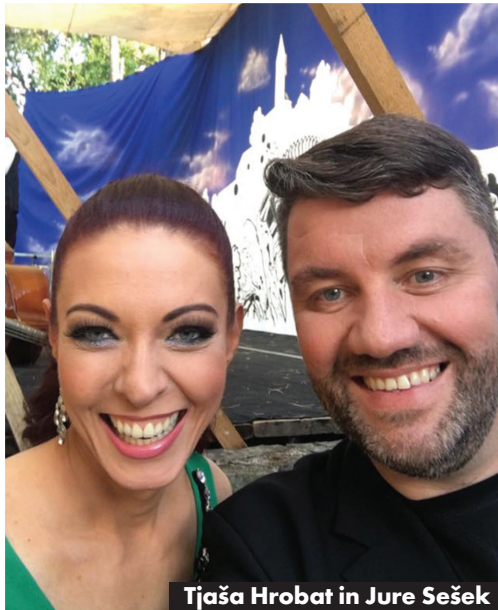
Absolutni zmagovalec je ...

O ba sta sicer z laskavimi besedami večkrat opozorila na prelestne števerjanske lepote in na prijazne slovenske prebivalce. Kljub dežnim kapljam, ki so v petek "krstile festival", je sicer malce manj številno občinstvo vztrajalo in spremljalo nastope ansamblov. Ves program je potekal na odru na prostem (na prizorišču je stal tudi velik šotor v primeru dežja), na katerem se je v stiliziranih črtah zarisoval obris števerjanske vasi z listom trte in grozdom ter harmoniko, razpoznavnimi simboli te briške vasi. V petek je nastopilo sedem ansamblov: ans. Azalea (Gabrje pri Novem mestu), ans. Jureta Zajca (Nožice pri Domžalah), ans. Livada (Borovnica), ans. Mladi Belokranjci (Semič), ans. Pristrčni fantje (Ljubljana, člani so sicer iz raznih krajev Slovenije), Savinjski kvintet (Žalec) in ans. Vražji muzikanti iz Kamnice pri Mariboru, ki skupaj ustvarjajo šele od lanskega avgusta. Vsem sta bili skupni dobra priprava in sproščenost v izvajanju dveh skladb, prve, odbrane iz neizmerne zakladnice narodnozabavne glasbe uveljavljenih ansamblov, in druge, novega izvirnega valčka ali polke, ki so jo

prvič javno predstavili prav na festivalu Števerjan 2017. S pikolovskega strokovnega zornega kota je njihovo izvedbo ocenila komisija, ki so jo letos sestavljala znana imena: Marijana Mlinar, Denis Novato, Nikolaj Pintar, Patrick Quaggiato, Jani Rednak, Igor Podpečan, Slavko Avsenik mlajši ter Filip Hlede (predsednik). **Sobota, 8. julija 2017.** Topel sobotni dan je priklinal na prizorišče števerjanskega festivala ogromno množico ljudi. Na drugem večeru tega "praznika srca, glasbe in slovenstva", ki "prehaja iz roda v rod in izžareva ljubezen do slovenske besede", kot sta vzneseno poudarila odlična napovedovalca Tjaša Hrobat in Jurij Sešek, so se s števerjanskega prizorišča razlegale melodije, ki so jih iz svojih glasbil izvajali ans. Stanko Fajsa (Rogaška Slatina), ans. Frajerke (Šmarje pri Jelšah), ans. Jelen (Cerknica, nastal je kot lovski ansambel), ans. Jug (Virštanj) ans. Mladika (Dramlje), ans. Plus (okolica Laškega in Sevnice, debitant) ans. Poziv (Celje, z njim je prišlo več "navijačev" in ans. Pristrčniki iz Volčine v Slovenskih goricah, ki je imel med publiko ogromno navijačev. V Števerjan so se namreč v soboto pripeljali kar trije av-

tobusi. Iz večine pesmi je kar prekipevala ljubezen, posebno tista, ki vname mlada srca in poganja ta stari svet naprej.

Nedelja, 9. julija 2017. V zelo vročem nedeljskem popoldnevu, ko soparice ni ublažila niti senca visokih borov, se je zapisal še finalni del letošnjega festivala narodno-zabavne glasbe Števerjan 2017. Nastopilo je enajst finalistov: ans. Poziv, Pristrčniki (izbralo ga je tudi občinstvo s svojim glasovanjem), ans. Azalea, ans. Frajerke, ans. Vražji muzikanti, ans. Mladi Belokranjci (tudi po oceni občinstva), ans. Jureta Zajca, ans.

Tjaša Hrobat in Jure Sešek

Jug, ans. Plus, ans. Mladika in ans. Savinjski kvintet. Vsi so spet zapele izbrani pesmi. Medtem ko je strokovna komisija ocenjevala glasbenike, so kot gostje občinstvo s svojimi skladbami iz železnega repertoarja, pa tudi s kakšno novo melodijo, razvedrili legendarni Beneški fantje, ki so najstarejši delujoči ansambel na Slovenskem (dejaven je že 65 let!). Prvič je nastopil daljnega l. 1952. Občinstvo je uživalo ob znanih pesmih, med katerimi niso manjkale *Rdeči cvet*, *Zvezde žari-*

Beneški fantje (foto M. Koršič)

jo, *Vince rume-no*, pa tudi nova skladba *Tvoj poljub in tvoj nasme-h*. Poslušalci so z njimi peli in z ritmičnim ploskanjem spremljali pesmi. Po dolgotrajnem, nestrpnem čakanju so se na odru spet prižgali reflektorji in napovedovalca Tjaša Hrobat in Jure Sešek sta vendarle razgla-

sila nagrajence. Strokovno komisijo za besedilo, ki so jo sestavljali Nina Pahor, Janez Dolinar in Martina Valentinič kot predstavnica organizatorja, je najbolj prepričala pesem *Nekoč sva se imela rada* ans. Pristrčni fantje, ki ga sicer ni bilo med finalisti. Besedilo, prežeto z melanholijo, je napisala Fanika Požek, glasbo pa Matej Mešl. Strokovna komisija za izvedbo je soglasno izbrala letošnje nagrajence.

Prvo nagrado 47. Festivala narodno zabavne glasbe ŠTEVERJAN 2017 v vrednosti 1.700 evrov in trofejo društva "F. B. Sedej" za splošni vtis ansambla (izvedba, melodija, izvirnost in predstavitev ansambla na odru itd.), izključno za izvirno skladbo, je iz rok predsednika SKPD F. B. Sedej Filipa Hledeta prejel ansambel Jureta Zajca za izvedbo pesmi *Privij se k meni* (glasba Jure Zajc, bese-

dilo Urška Lužar, harmonikar in pevka v ansamblu).

Druge nagrade, v vrednosti 900 evrov, so se veselili člani ansambla Mladi Belokranjci iz Semiča, ki so nastopili v značilni belokranjski noši in zapeli pesem *Slovenki in njeni deželi* (glasba Jaka Janc, Patrik Luka Cekuta, Dino Supaš, besedilo Dino Subašič). Tretje nagrade v vrednosti 500 evrov je bil deležen ansambel Azalea za izvedbo pesmi *Greva na pot* (glasba Marko Pezdric, besedilo Matjaž Vrh).

Publiko - v petek in soboto sta bila izbrana dva poslušalca, ki sta bila nato prisotna pri seštevanju glasovnic za nagrado občinstva - je s svojim nastopom najbolj prepričal ansambel Mladika, ki je izvedel zimzeleno skladbo *Vrnil se bo* ans. Korenine in pridobil nagrado v vrednosti 500 evrov. Nagrada za debitanta v vrednosti 200 evrov, namenjena najboljšemu ansamblu med tistimi, ki so prvič nastopili na festivalu, je šla ans. Vražji muzikanti. Z nagrajevanjem se je sklenil 47. Festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2017, Hrobatova in Sešek pa sta vse povabila na naslednjega, 48.

Festival so obiskali tudi nekateri ugledni gostje. Med drugimi so med publiko sedeli števerjanska županja Franca Padovan, števerjanski podžupan Robert Prinčič, Ljudmila Novak, predsednica stranke NSi in poslanka v državnem zboru Republike Slovenije, goriški podžupan Stefano Ceretta, pokrajinski predsednik SSK Silvan

Primožič, goriška občinska svetnica SSK Marilka Koršič, predsednik SSO Walter Bandelj, deželni podpredsednik SSK Hadrijan Corsi, domači župnik Marijan Markežič, poveljnik števerjanskih karabinjerjev Andrea Console, podpredsednik deželnega sveta in deželni tajnik SSK Igor Gabrovec, goriški pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek, župan Občine Brda Franc Mužič, predsednik ZCPZ Dario Bertinazzi, svetnik Občine Brda Boris Šviligoj, Tomaž Tozon, vikar za slovenske vernike v goriški nadškofiji Karel Bolčina, Karlo Brešan, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa za Italijo, predsednik KTD Damjan Paulin. Napovedovalca Hrobatova in Sešek sta se v imenu organizatorjev zahvalila vsem sodelujočim, tudi najmlajšim, ki so s svojim delom pripomogli k uspehu festivala. Kot je dejal v krajšem nagovoru predsednik SKPD F. B. Sedej Filip Hlede, so na festivalu bili angažirani vsi, to se pravi kake tri generacije delavnih in poštenih prostovoljcev. Za njihovo dragoceno delo in ustrežljivost jim gre vsa pohvala. Da je festival, ki predstavlja zelo zahteven organizacijski zalogaj, tudi letos tako brezhrebno potekal, so seveda zaslužni SKPD F. B. Sedej in vsi njegovi člani ter sodelavci, pa tudi vsi tisti, ki so na katerikoli način pomagali, med temi so domači župnik Marijan Markežič, KD Sabotin iz Štmarje, društvo Briški grič, Lovska družina, Vinoteka Briški grič in Niko Klanjšček, ki je poskrbel za ozvočenje.

Ansambel Mladika

Na srečanju Slovencev iz tujine izpostavili pomen mladih v tujini

"Domoljubje je vrednota!"

Na vseslovenskem srečanju v državnem zboru so se 6. julija zbrali rojaki iz zamejstva in sveta. Na srečanju z naslovom *Slovenec sem* so med drugim izpostavili položaj mladih, ki odhajajo v tujino, in pomen njihovega sodelovanja pri aktivnostih Slovencev v tujini. Na 17. tradicionalnem vseslovenskem srečanju je predsednik DZ Milan Brglez poudaril pomen domovine, ki jo "prepogosto razumemo kot samoumevno ter jo posledično, žal, morda tudi manj cenimo". Osrednja tema srečanja so bile besede pesmi Jakoba Gomilšaka *Brez*

ponosa nad pripadnostjo slovenskemu narodu, slovenskega jezika in kulture ne bi bilo mogoče. "Domoljubje je namreč vrednota, ki je v preteklosti omogočila narodovo preživetje, zato ga moramo ohranjati in razvijati", meni Brglez. Izpostavil pa je tudi izseljevanje v zadnjih letih.

Poljanka Dolhar

"Še posebej opazno se izseljujejo predstavniki mlajše, dobro izobražene populacije, ki zaradi pogubnih učinkov gospodarske in finančne krize, s tem pa tudi izgube delovnih mest in varčevanja na vseh ravneh, jim ni uspelo najti ustrezne zaposlitve", je povedal. Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc je dodal, da se moramo "zavedati, da je zgolj društvena dejavnost preživela oblika dela". Meni, da je treba mlade vzpodbuditi k sodelovanju in vključevanju v aktivnosti pri sodelovanju z matično domovino. "To pomeni, da odpiramo prostor in teme kroženju in ne begu možganov", je pojasnil. Izpostavil je, da je manjšinska politika pomembna vez, ki lahko prispeva k multikulturalnosti in krepitvi identitete

Walter Bandelj

posameznega naroda. "Slovenija je lahko z našo politiko dela na področju manjšin mnogo večja, kot je", je poudaril. Tudi predsednik komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Ivan Hršak je poudaril izseljevanje mladih. "Veliko mladih pripadnikov slovenske skupnosti zunaj meja Republike Slovenije zaradi namerne ali spontane

asimilacije izgublja stik s slovenstvom", je povedal. Meni, da bi si morali v domovini prizadevati za sprejem dodatnih ukrepov za ohranitev slovenske kulture med mladimi v tujini. Za ohranjanje slovenske biti je nujen odnos sodelovanja med Slovenci v matični domovini in zunaj njenih meja. "Skupaj moramo krepiti samozavest, ki je pogosto na preizkušnji", je

odhaja v tujino, vendar ostajajo Slovenci", je opozoril Pleskovič. Predsednica Slovenskega kluba Trst in novinarka Primorskega dnevnika Poljanka Dolhar je predstavila življenje slovenske manjšine v Italiji. "Možnost sočasnega črpanja iz obeh svetov je bogastvo, ki se ga ne zavedamo dovolj in ga ne znamo dovolj dobro unovčiti", je dodala.

Papež Frančišek, g. Primo Mazzolari in g. Lorenzo Milani

Ne podcenjujmo pastirjev in prerokov, ki so videli daleč

Papež Frančišek je 20. junija opravil dva posebna obiska zasebne narave. V škofijah Cremona in Firenze je poromal na grob dveh italijanskih duhovnikov, Prima Mazzolarija (1890-1959) v Bozzolu ter Lorenza Milanija (1923-1967) v Barbiani.

V BOZZOLU

V Bozzolu (v pokrajini Mantova, v škofiji Cremona) se je papež podal v župnijo sv. Petra, kjer je bil Primo Mazzolari župnik od leta 1932 do smrti. V kapeli župnijske cerkve je tudi njegov grob, kjer se je papež ustavil v molitvi. V cerkvi je imel spominski nagovor. Kot je dejal, sta tako Mazzolari kot Milani pri svojem služenju Gospodu in Božjemu ljudstvu pustila "svetlo, a tudi neprijetno sled". Mazzolarija so imenovali "župnik Italije", Janez XXIII. mu je rekel, da je "trobenta Svetega Duha v Padski nižini". Duhovniška osebnost don Prima je "krasen sad vaših skupnosti, čeprav ni bil vedno razumljen in cenjen", je zatrdil Frančišek in spomnil na besede Pavla VI.: "Hodil je spredaj s preveč dolgim korakom in pogosto ga nisimo mogli dohajati. In tako je trpel on in trpeli smo tudi mi".

Reka. Tri stranpoti

Kot je poročal Radio Vatikan, je papež spregovoril o aktualnosti Mazzolarijevega sporočila s po-

Mazzolari je poudarjal: "Kdor ima malo ljubezni, vidi malo revnih. Kdor nima nobene ljubezni, ne vidi nikogar".

močjo treh simbolov: reka, pristava, nižina. "Don Primo" je svojo službo opravljal ob rekah, kar je simbol moči Božje milosti, ki neprestano teče proti svetu. Njegova beseda je jasno misel in prepričljivo moč zajemala iz izvira Božje besede, iz premišljevanja in molitve evangelija. Kot župnik v Cicognari in Bozzolu se ni varoval pred reko življenja, pred trpljenjem svojih ljudi, ki jih je oblikoval kot pristen in zahteven pastir. Ob reki se je učil vsak dan sprejemati dar resnice in ljubezni ter postal njun močni in velikodušni prinašalec. Njegovo preročstvo se je uresničevalo v ljubezni do tistega časa, v navezanosti na življenje oseb, ki jih je srečeval. "Don Mazzolari ni bil človek, ki bi objokoval Cerkev preteklosti, ampak si je prizadeval spremeniti Cerkev in svet preko strastne ljubezni in brezpogojne predanosti". Papež je v nadaljevanju opozoril na tri poti, ki ne vodijo v evangeljsko smer. Prva je pot, ko puščamo, da se stvari same zgodijo. Je pot človeka, ki sloni na oknu in gleda, ne da bi si umazal rok. Druga

zgrešena pot je po papeževih besedah "separatistični aktivizem". Gre za prizadevanje, da bi se ustvarile katoliške institucije (banke, združenja, krožki, sindikati, šole ...). Vera tako postane bolj dejavna, vendar pa lahko ustvari elitno krščansko skupnost, kot je svaril Mazzolari. Podpirajo se interesi in klientele s katoliško etiketo. Tretja napaka je "razčlovečena nadnaravnost"; pomeni zatekanje v "religioznost, da bi se obšli težave in razočaranja", "odtujevanje od sveta", ki je dejansko področje apostolata.

Pristava. Usode sveta zorijo na periferiji

Drugi simbol, ki ga je papež Frančišek povezal z don Mazzolarijem, je bila pristava. V njegovem času je to bila "družina družin, ki so živele skupaj na teh rodovitnih poljih, trpele tudi bedo in krivico, v pričakovanju spremembe, ki se je potem uresničila v izhodu proti mestom". Po papeževih besedah je tudi Mazzolari razmišljal o "Cerkvi v izhodu", duhovnike je spodbujal, da je treba iti ven iz hiše in iz Cerkve in skrbeti tudi za človeške potrebe ljudi. "Da bi naredili mnogo, moramo ljubiti mnogo". Župnija je kraj, kjer vsak človek čuti, da je pričakovan, je ognjišče, ki ne pozna odsotnosti. Don Mazzolari je bil prepričan, da usode sveta zorijo na periferiji. Iz svoje človeškosti je naredil orodje Božjega usmiljenja, vedno je ljubil in iskal "oddaljene".

Ravnina. Cerkev revnih za revne in z revnimi

Na tretjem mestu je Frančišek spregovoril še o ravnini, ki se odpira brez meja. Pred pastoralno ljubeznijo don Prima so se odpirala različna obzorja sredi kompleksnih situacij, s katerimi se je moral soočiti: vojne, totalitarizmi, bratomorni spopadi, revščina itd. Papež je zbrane duhovnike spodbudil, naj poslušajo tiste, ki v svetu živijo in delajo, "ne da bi se bali prehoditi puščave in zatemnjena območja. Tako bomo lahko postali Cerkev revnih za revne in z revnimi, Jezusova Cerkev". Cerkev potrebuje spreobrnjenjete, da bi spoznala življenje revežev in jih ljubila takšne, kakršni so, kar je zatrjeval tudi

Mazzolari, ki je živel kot reven duhovnik. Papež je poudaril, da gre verdostojnost oznanila preko preprostosti in revščine Cerkve. Don Primo je poudarjal: "Kdor ima malo ljubezni, vidi malo revnih. Kdor nima nobene ljubezni, ne vidi nikogar". "Kajti videli so daleč ..."

Ob koncu govora je papež Frančišek zbrane duhovnike in vernike spodbudil, naj tudi oni postanejo takšni, kot je bil don Mazzolari, četudi to zahteva boj s sabo, imenovati skušnjave po imenu, pustiti, da jih ozdravi Božja nežnost. "Gospod, ki je v sveti materi Cerkvi vedno dvigoval pastirje in preroke po svojem srcu, naj nam danes pomaga, da jih ne bomo več podcenjevali. Kajti videli so daleč in, če bi jim sledili, bi bili obvarovani mnogega trpljenja in ponižanj", je dejal papež in spomnil, da mora pastir biti zmogel postaviti se pred ljudstvo in mu kazati pot, biti sredi njega kot znamenje bližine ali za njim, da opogumlja tistega, ki je zaostal.

V BARBIANI

Istega dne, 20. junija, je sveti oče pristal v Barbiani (v občini Vicchio v pokrajini Firenze). Obiskal je pokopališče in pomolil na grobu don Lorenza Milanija ter tako obeležil tudi 50. obletnico njegove smrti. Srečal se je z njegovimi še živimi učenci in stanovskimi kolegi ter imel na bližnjem vrtu spominski nagovor za okoli dvesto oseb.

Želel je počastiti spomin duhovnika, ki je pričeval, kako lahko duhovnik, ki daruje sa-

mega sebe Kristusu, sreča brate v njihovih potrebah in jim služi, kot nam je pokazal Kristus. Papež se je obrnil na Milanijeve prijatelje in dejal, da je don Lorenzo "živel v popolni zvestobi evangeliju in ravno za to v popolni zvestobi vsakemu od vas, zaupanih mu od Gospo-

"Vrniti revežem besedo, kajti brez besede ni dostojanstva in torej ni svobode ter pravičnosti, to uči don Milani".

da. In ste priče njegove vzgojne gorečnosti, njegovega namena prebuditi v osebah človeško, da se odpre božanskemu".

Dati jim besedo

de ni dostojanstva in torej ni svobode ter pravičnosti, to uči don Milani". Beseda je tista, ki odpre pot preko dela do polne pripadnosti družbi in preko zavestne vere do polne pripadnosti Cerkvi. "Imeti besedo" je orodje svobode in bratstva.

Poslanstvo ljubezni do otrok in mladih

Sveti oče je izkoristil priložnost, da se je zahvalil vsem vzgojiteljem, "ki so se podali v službo za rast novih generacij, še posebej tistih, ki so se znašli v težavah". Zaveda se, da je njihovo poslanstvo "polno ovir, pa tudi veselja". Predvsem pa, da je poslanstvo, poslanstvo ljubezni, saj "brez ljubezni ne moremo poučevati, kakor tudi ne brez zavesti, da je to, kar podarjamo, samo priznana jim pravica do učenja". Bistveno je "vzgajati svobodno vest, ki bo sposobna se soočiti z resničnostjo in ki jo bo v njej v pravo smer vodila ljubezen, hotenje zavzeti se za druge, vzeti nase njihov napor in njihove rane ter bi se tako izognila vsaki se-

bičnosti, da bi lahko služila za skupno dobro".

Duhovnikom

Končno se je papež obrnil tudi na duhovnike. Spomnil jih je, da je duhovniška razsežnost don Lorenza Milanija "korenina vsega tega, kar je storil. Vse se je rodilo iz tega, da je bil du-

hovnik. Vendar pa ima to, da je bil duhovnik, še globljo korenino, njegovo vero. Ta popolna vera postane celostna podaritev Gospodu in v duhovniškem služenju prevzame polno in izpolnjeno obliko mladega spreobrnjenca". Kot je zapisal njegov duhovni voditelj don Raffaele Bensi, je don Milani v nekaj mesecih "pogoltnil evangelij in Kristusa", takoj je 'startal' na Absolutno, hotel se je za vsako ceno rešiti in reševati druge. "Biti duhovnik je način, v katerem se živi Absolutno... Brez žeje po Absolutnem je možno biti

dober uslužbenec svetega, vendar se ne more biti duhovnik, pravi duhovnik, sposoben postati Kristusov služabnik bratom". Don Lorenzo nas uči imeti rad Cerkev, kakor jo je hotel imeti rad on, s pristnostjo in resnico, kar sicer lahko povzroča napetosti, a nikoli preloma. Ljubimo Cerkev, dragi bratje, in trudimo se, da jo bodo ljubili tako, da jo predstavimo kot skrbno mater do vseh, predvsem do najbolj revnih in ranljivih. Cerkev, ki jo je don Milani predstavil svetu, ima materinsko in pozorno obličje, ki se steguje po tem, da bi vsem omogočila srečanje z Bogom in tako dala taki osebi trdnost in dostojanstvo.

Duhovnik, "prozoren in trd kot diamant"

Na koncu je papež v Barbiani jasno povedal, da je njegova gesta želela biti odgovor na prošnjo, ki jo je don Lorenzo večkrat naslovil na svojega škofa, in sicer, da bi bil priznan in razumljen v svoji zvestobi evangeliju in v svoji pastoralni poštenosti. Tako mu je priznanje izrazil tudi rimski škof. "To ne pomeni izbrisati življenjske bridkosti don Milanija, ne gre za brisanje ali za zanižanje zgodovine, temveč za razumevanje

okolščin in človeštva tedanjega časa, pomeni pa tudi, da je Cerkev v njegovem življenju prepoznala zgled služenja evangeliju, ubogim in Cerkvi sami. S svojo prisotnostjo v Barbiani, z molitvijo na grobu don Lorenza Milanija mislim dati odgovor na to, kar je želela njegova mati: 'Rada bi predvsem, da se ga prizna kot duhovnika, da se ga prizna resnico, da se izkaže čast Cerkvi tudi za to, da je on bil v Cerkvi in da Cerkev izkaže čast njemu ...', tista Cerkev, ki mu je zadala toliko trpljenja, a ki mu je tudi dala duhovništvo in moč takšne vere, ki zame ostaja najgloblja skrivnost mojega sina ... Če se ne bo razumelo don Lorenza kot duhovnika, kakršen je bil, se bo težko razumelo tudi vse drugo, kot na primer njegova izredna uravnoveščenost med trdoto in dejavno ljubeznijo". Duhovnik, "prozoren in trd kot diamant", danes še naprej osvetljuje pot Cerkve. "Vzemite to baklo in jo ponesite naprej", je sklenil Frančišek.

G. Primo Mazzolari

G. Lorenzo Milani

Papež Frančišek na grobu g. Mazzolarija v Bozzolu ...

... in g. Milanija v Barbiani

M. Jakopič Kunaver nadaljuje tradicijo slovenske cerkvene umetnosti

Vse bolj živ prerod religiozne umetnosti

Vsestransko angažirana umetnica – arhitektka, solistka – sopranistka, pesnica in zlasti slikarka Marta Jakopič Kunaver razstavlja to poletje svoje likovne upodobitve Bivališč angelov v bovški cerkvi Device Marije v polju. Motive za svoje razstavitvene upodobitve črpa iz bogate zakladnice krščanskega izročila in osebnega duhovnega izkustva, prepričanja oz. pripadnosti in prispeva k bogatjenju in prerodu naše religiozne umetnosti.

Likovno razstavo je organiziralo in postavilo Društvo ARS Bovec, s sodelovanjem Monike Ivančič Fajfar, podporo Občine Bovec, v okviru občinskega praznika, ki ga občani 4. julija praznujejo na dan župnijskega patrona sv. Urha, in Sikarskega dne. Med predstavitvijo je zbrano občinstvo uživalo v kultur-

Marta Jakopič Kunaver

O angelih je spregovoril g. Bogdan Vidmar

nem programu in razlagi o angelih g. Bogdana Vidmarja.

Marta Jakopič Kunaver je močno zaznamovala bogoslužne prostore. Zlasti s svojimi poslikavami, vitraji in križevimi poti je obogatila številne cerkve in kapele. Poleg številnih predstavitev na razstavah doma in na tujem je opremila vrsto knjig. Podrobno o njenem delu pa najdemo v Založbi Družina, ki je pred kratkim izdala njeno monografijo. V njej so podobni podatki o njenem dosedanjem opusu. Izoblikovala je prepoznaven likovni izraz, ki se navezuje na srednjeveško umetnost, kot so jo prepoznali in cenili modernisti 20. stoletja. Tako lahko v

besede. Najdemo tudi različne ikonografske motive, pogosti so motivi Marije, angelov, ptic, dreves, mestnih vedut in katedral, tihožitij, portretov. Pričakovati je, da bo še naprej preseščala s svojimi inovativnimi pristopi ...

In zdaj k "njenim" angelom. Številni umetnostni kritiki ugotavljajo, da jih umetnica interpretira zelo raznoliko in slika v različnih formatih in slikarskih tehnikah. Njihova ploskovita oblačila se stapljajo z ozadjem, posutim z neštetimi vzorci, vse žari v stoterih barvnih kombinacijah, izraz nebeskih krilatcev pa je vselej prikupen in vesel, s čimer nagovarjajo staro in mlado. Razstavljena dela lepo dopolnjujejo praznični čas, saj ponujajo obiskovalcem razstave veselje, upanje in blagoslov, razmišljanje in morda povabilo k priporočanju angelom.

Posebno v pričakovanju praznikov govori o slikovite podobnosti angelov Marte Jakopič Kunaver o angelih kot o mavričnem loku našega trenutka in večnem Bogu, Močnem Bogu, Knezu miru, ki ga vabimo med nas. Njeno umetniško pot je izvrstno predstavila Monika Ivančič Fajfar.

Miran Mihelič

Kratke

Umril je nekdanji vatikanski tiskovni predstavnik Navarro-Valls

V starosti 80 let je 5. julija zvečer v Rimu umrl Španec Joaquin Navarro-Valls, ki je bil 22 let tiskovni predstavnik papeža Janeza Pavla II. Navarro-Valls, ki je bil po izobrazbi psihiater, a tega poklica ni nikoli opravljal, se je pa ukvarjal z novinarstvom, je bil prvi laik na mestu vatikanskega tiskovnega predstavnika. Bil je član vplivne konservativne cerkvene organizacije Opus Dei.

V zadnjem obdobju papeževanja Janeza Pavla II., ko je bil ta zelo bolan, je bil Navarro-Valls skorajda edini vir informacij o dogajanju v Vatikanu. Bil je tudi ena najbolj vidnih osebnosti v Vatikanu, takoj za papežem. Petnajst mesecev po smrti Janeza Pavla II. je položaj zapustil in leta 2006 ga je nasledil italijanski jezuit Federico Lombardi, ki je bil vatikanski tiskovni predstavnik deset let. Nato je vodenje tiskovne službe Vatikana prevzel nekdanji ameriški novinar iz televizijske mreže Fox News Greg Burke, ki je prav tako član organizacije Opus Dei. Burke je ob smrti Navarro-Vallsa dejal, da je bil človek vere in strasten novinar.

Dopolnilo

Na naslovni strani Novega glasa z dne 29. 6. 2017 sta vidna tudi železni križ in SLO zastava - na cilju na Sv. Gori. Jaz pa vam pošiljam sliko od teh s starta. Najprej na kratko o križu, ki je narejen iz železnih vojaških preperek iz prve svetovne vojne. V spomin na stoletnico 1. svetovne vojne romamo z njim peš iz Kanalske župnije že četrto leto in ga bomo še drugo leto, ko bo sto let konca 1. svetovne vojne.

Svetogorsko znamenje na Žuknici v repliki mostu je simbol povezanosti in domačega kraja - zato Mati Svetogorska na njem. Postavljeno je bilo kot zaobljuba za ozdravitev od jetike Amalije Zidarič (por. Vuga) ob 450-letnici župnijskega romanja na Sveto Goro.

Potem ga bomo postavili nekam ob naši romarski poti na Sv. Goro. Na njem sta tudi venček iz travniškega cvetja, ki je spleten med potjo, in letos tudi emblema Marije, ki sem ga spletel iz srobita že prej doma.

Ob 300-letnici kronanja svete podobe in 475. peš romanja je župnija Kanal izdala tudi podobico. Na prvi strani le-te je svetogorsko znamenje s podatki o njem. Na hrbtni strani pa je molitev, prevedena iz nemščine z neke svetogorske podobice iz leta 1903.

Podobice kot tudi zastava (ker je bil ta dan dan slovenske državnosti) so po jutranjem blagoslovu romale z nami; med potjo smo jih razdelili. Tudi mi smo po naši maši zapeli slovensko himno. / Marjan Vuga

7. Terčeljeva pot 2017

Lepo so počastili duhovnika - mučenca

7. Terčeljeva pot je 1. julija 2017 na Otlici zbrala okoli sto petdeset romarjev, pohodnikov in kolesarjev; pešpoti iz Šturij, Budanj, s Cola in iz Lokavca so se združile na Gori, v cerkvi Angelov varuhov. Molitev rožnega venca so vodile članice domače Frančiškove družine, sledila je sv. maša, ki jo je ob somaševanju še šestih duhovnikov daroval mag. Bogdan Vidmar. Bogoslužje so obogatili gostujoči duhovniki ter pevci in bralci župnije Otlica.

G. Vidmar je v pridigi spomnil na letošnje okrogle obletnice: 100-

kot apostola molitve, vršilca apostolata ljubezni in deležnega apostolata žrtve. Iz mnogih pričevanj je razvidno, da je Terčelj mučenec, saj so se njegovi morilci v pijanosti večkrat hvalili, kako so duhovnika pretepali s polenom, puškinim kopitom in jima zvijali hrbet. Duhovnika pa sta na glas molila, kar je mučitelje še bolj razdražilo. Prisotne je spodbudil, da se v stiskah in potrebah priporočamo tudi našim prednikom, ki od Cerkve še niso razglašeni za svetnike; da pričujemo za svobodo in napravi-mo naš narod bolj Jezusov.

želel je zbrati vse bistveno o njem v eni knjigi, izpostavil je zgled Terčeljevega ravnanja v hudih časih kot vodilo ravnanja v našem času.

Predstavniki založbe Družina, David Ahačič, je izrazil veselje nad izidom tako dragocene knjige, ki šteje največjo letošnjo naklado omenjene založbe; je zelo berljiva in zanimivo napisana.

Prof. Katarina Vidmar, domačinka in pevovodja MePZ Angelski spev Otlica, je na kratko predstavila svojo sedemletno raziskavo Terčeljevega pesniškega opusa. Nekaj čez 120 besedil je uglasbenih vsaj 340-krat. Mnoga med njimi večkrat; npr. besedilo pesmi V hišo božjo smo dospeli je uglasbilo kar deset skladateljev. Največ pesmi je obhajilnih, sledijo Marijine. Po Terčeljevih besedilih so najpogostejše posegali skladatelji Vinko Vodopivec, Breda Šček in Martin Železnik. Terčelja je primerjala s prehodniki in sodobniki ter ugotovila, da sodi med najbolj plodovite pesnike bogoslužnih pesmi tedanjega časa, ki jih pogosto prepevamo še danes. Posamezne dele kulturnega programa so s Terčeljevimi pesmimi popestrili pevci MePZ

Angelski spev, celoten dogodek pa je povezovala Smiljana Krapež. Domači župnik Alojzij Šinkovec je z angelovim česčenjem sklenil dogajanje v cerkvi. Sledila sta družabno srečanje romarjev in zahvala vsem sodelujočim na Terčeljevi poti.

Nadja Pregelj

letnico Terčeljevega mašništva, 100-letnico prikazovanj v Fatimi, 300-letnico kronanja Svetogorske Kraljice in tudi 100-letnico ruske revolucije. Posvaril je pred kulturnim prevratom, ki danes spreminja človeško naravo, uničuje zakonsko skupnost, družino in spolno identiteto. Terčelja je imenoval

V kulturnem programu je najprej spregovoril g. Ivan Albreht, avtor nove knjige, ki nosi pomenljiv naslov Filip Terčelj, duhovnik v primežu dveh svetovnih vojn in treh zločinskih režimov. Pisatelj je našel ključne razloge za nastanek Terčeljevega življenjepisa: občudovanje njegovega življenja,

ZNAMENJE KRIŽA

PRIMOŽ KREČIČ

Krščeni v Jezusovo smrt

Sveti Pavel piše v Pismu Rimljanom, da smo bili krščeni v Jezusovo smrt, da bi mogli z njim vstati v novo življenje. (Rim 6, 3-4) V prvih stoletjih so krščevali odrasle ljudi. V času priprave so se morali odpovedati hudobiji in poganskim navadam. Tudi sam krst je s trikratno potopitvijo predstavljal

smrt staremu človeku in vstajenje v novo življenje. S tem so se krščenci oklenili Jezusa, ki je prehodil pot bolečine, trpljenja in smrti, v katero ga je pripeljala človeška hudobija. Mnogi ljudje životarijo, dopuščajo, da jih vodi zlo, postajajo nasilni, kradejo užitke, so kot živi mrtveci. Njihovo umiranje ostaja prazno, samo in brez izhoda, če se ne poveže z Jezusovim trpljenjem in umiranjem. Umreti v Jezusovi smrti pomeni umreti lažni samozadostnosti in grehu, prekiniti z njegovo vsemogočnostjo in sladkostjo. Krst je odločitev za polno življenje v milosti in ne več za življenje na pol, malo z milostjo, malo z zlom, sploh pa prekinitve z ravnodušnostjo, ki postaja vse bolj razširjena. Cilj krstne odpovedi ni smrt in omejitve, ampak izkušnja Očetove ljubezni, ki nas vleče iz starega v novo življenje, kjer se podarjamo drugim, jim služimo ter se zavemo za resnico in pravico. S krstom stopimo iz Babilona, ki je mesto greha, laži, korupcije, hinavščine in egoizma, v Sveto mesto, v katerem vladata ljubezen in spoštovanje. To ne pomeni, da se oddaljimo od ljudi, s katerimi živimo, ampak da se odpovemo grešnemu mišljenju in delovanju.

Kar je povezano z zlom, mora umreti in se ne množiti pri posameznikih in v družbi. Zato je potrebna sodba križa, ki je v razkritju hudobije in njenih posledic. Sveti Frančišek je vabil ljudi, da si na čelo narišejo znamenje spokornega križa. To znamenje je bilo izraz odločitve za resnično križarsko vojno, ki ni bila usmerjena proti nevernikom in

Saracenom, ampak proti vernikom, da bi odpravili svojo nevero in hudobna dela, se skesali in spreobrnili.

Po križu je Jezus stopil v naš greh, ga vzel nase in pretrpel do njegovih globin. Podobno je bil tudi sveti Pavel pripravljen iti v pekel in biti ločen od Kristusa, da bi mogel rešiti njegove brate po krvi. Ta pekel oddaljenosti od Boga živijo in živimo v današnji kulturi in javnem življenju. Vse je prežeto z glasnim, še bolj pa s tihim

uporništvom do Boga in Kristusa, ki prehaja v veliko morje ravnodušnosti. Krščeni smo v Jezusovo smrt, da bi umrli tej smrti in neživljenju ter sprejeli dar njegove ljubezni. V moči velikonočne obuditve nam bodo odpadle spona, hudobije, nered, odlašanja. Naša srca bodo postala odprta za odpustanje in izhod, opazili bomo ljudi ob sebi in delili z njimi svoje življenje. Zato nas sveti Pavel vabi, naj se ne hvalimo z drugim kot s križem našega Gospoda. Tam smo vedno na trdnem in zdravem začetku.

Kratke

Tudi slovenske kotalkarice iz Italije na državnem tekmovanju v Solkanu

V Solkanu pri Novi Gorici je od 30.6. do 2.7. potekalo Državno prvenstvo Slovenije v umetnostnem kotalkanju. V različnih kategorijah je tekmovalo 74 kotalkaric in kotalkarjev iz društev KUK Nova Gorica, KK Renče, KK Pirueta Domžale in KK Perla Solkan. Tekmovanja se je udeležilo tudi nekaj slovenskih kotalkaric iz Italije, sicer članic sodelujočih klubov. Organizacijo dogodka je Zveza kotalkarskih športov Slovenije (ZKŠS) letos zaupala solkanskemu društvu Perla. Strokovno žirijo so sestavljali Marija Brlec, Teri Sedej, Monika Bitežnik, Marjana Mlinarič in Maja Škrlep. Ob koncu tekmovanja je žirija določila, da bodo na evropskem in

svetovnem prvenstvu ter na Pokalu Evrope in Pokalu Interland zastopale Slovenijo članice vseh primorskih klubov. Prvič bo za reprezentanco Slovenije nastopila Clarissa Petarin, in sicer na pokalu Interland konec oktobra.

Slovesnemu odprtju prvenstva, ki je potekalo v soboto popoldne na pokritem kotalkališču pri stari karavli v Solkanu, so prisostvovali predsednica ZKŠS Breda Marinšek, predsednica krajevene skupnosti Solkan Darinka Kozinc in župan MO Nova Gorica Matej Arčon, ki so tudi podelili pokale in priznanja zmagovalcem v nižjih kategorijah.

Prijetno na svetoivanskem kresovanju v Ronkah

Okrog praznika sv. Ivana se vselej tudi med Slovenci v Ronkah zaiskri kres. Tako je bilo v Laškem tudi letos, ko so se čarobni zublji dvignili pod nebo v veselje otrok in odraslih. To lepo večerno tradicijo v Laškem je ob ustanovitvi obudilo prav slovensko društvo Jadro, najprej skoraj neopazno v Ronkah, nato v kraju Križada nad Polačami, ob morju na štarancanski obali, potem pa v Selcah. Društvu so se pri organizaciji kresovanja pridružili sprejemni center Gradina v sodelovanju z doberdobsko mladino. Po kar nekaj letih je bilo letošnje kresovanje v središču Ronk; pri njem je sodelovalo tudi društvo Tržič. Tako smo proslavljali to našo čarobno kresno noč s prijetnim druženjem ob domači kapljici in glasbi. Za glasbeno popestritev je poskrbel namreč harmonikar Mihael Lavrenčič iz Doberdoba. V tem poletnem enakonočju sta društvu Jadro in Tržič tudi nagradili najlepši svetoivanski venček iz poljskega cvetja; umetelno ga je sestavila Magda Nadlišek iz Pierisa. Prisotne je pozdravil tudi domači župnik Renzo Boscarol, ki je prijazno dal na razpolago za kres prostor za župniščem. Ker na njem ne bi mogel stati en sam velik kres, smo postavili dva manjša. / Karlo M.

SREČANJE TREH SLOVENIJ NA VIŠARJAH

V nedeljo, 6. avgusta, bo tradicionalno Romanje treh Slovenij na Svete Višarje, ki ga prirejata Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi. Letos bo 29. po vrsti, ob 10.30 bo predavanje slovenskega pravnikarja in politologa iz Argentine prof. Andreja Finka z naslovom Upanje v večno Slovenijo!, ob 12.00 bo slovesna sveta maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi in drugimi duhovniki daroval ljubljanski nadškof msgr. Stanislav Zore. Ob 13.00 bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program, ki ga bosta z glasbo obogatila DPS Zarja in Kvartet klarinetov Godbe ljubljanskih veteranov. Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič prirjeta v okviru poletnega niza Srečanj pod lipami avtobus za Svete Višarje. Zberemo se v Gorici ob 7. uri, s Sv. Višarjem odhajamo popoldne. Če bo odziv, bomo uredili tudi za postanek na Tržaškem. Informacije in prijave v uradu Kulturnega centra Lojze Bratuž od ponedeljka do petka med 8.30 in 12.30, na telefonski številki 0039 - 0481 - 531445 ali po elektronski pošti info@centerbratuž.org

Poletna Srečanja pod lipami / O knjigi Boris Pahor v žrelu Udbe

Udbovska zalezovanja tržaškega pisatelja

Na tokratnem poletnem Srečanju pod lipami je bilo toliko poslušalcev, da je skoraj zmanjkalo sedežev in je bilo potrebno stole še in še dodajati. V četrtek, 6. julija 2017, sta Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič organizirala srečanje z naslovom *Boris Pahor v žrelu Udbe*. O svoji knjigi z istim naslovom je govoril ekonomist in magister Igor Omerza, večer je vodil časnikiar Ivo Jevnikar. Igor Omerza, eden izmed najplodnejših raziskovalcev naše povojne zgodovine ter vloge, ki jo je v njej odigrala tajna komunistična policija, je spregovoril o knjigi, ki sloni na desetletnem preučevanju tistih obveščevalnih in političnih fondov v arhivu Republike Slovenije, ki so se ohranili. Avtor natančno opi-

suje povojno Pahorjevo pisanje in delovanje, njegovo okolje, prijatelje in nasprotnike, režimske tajne in javne ukrepe ter učinke Pahorjevih pobud. Preden je časnikiar Ivo Jevnikar predal besedo gostu, je povedal, da smo v zadnjem mesecu brali nekaj kritik o posameznih poglavjih knjige: "Upoštevat mora, da je ta knjiga tudi nekakšna antologija vseh udbovskih dokumentov in da avtor ni izpustil nobenega, v katerih je Pahor omenjen. O vsebinah lahko kritično razmišljamo, če so podatki Udbe resnični ali ne, vendar je treba priznati, da so dokumenti avtentični". Igor Omerza je nato začel opis svojega raziskovalnega dela. Povedal je, da sta bili dve mesti najbolj prerešetani od delovanja tajne politične policije, to sta Ljubljana in Trst. Naštel je načine zalezovanja Borisa Pahorja: tajne

hišne preiskave na njegovem domu v Trstu, njegove sobe v Dutovljah, sestrine hiše v Trstu, postavljanje mikrofona v stene tržaškega doma, kontrola pošte, telefona, sledenje in fotografiranje. V letu 1976 so udbovci trikrat tajno preiskali Pahorjev dom v

in pogum, sodelovanja z revijo Sidro in revijo Tokovi, dvajsetletnega izdajanja revije Zaliv, izdaje nezaželene knjige *Odisej ob jaboru*, zagovarjanja demokratične levice, obrambe Viktorja Blažiča in Franca Miklavčiča, suma sovražnih letakov, sodelovanja na

Foto JMP

Trstu, enkrat sobo v Dutovljah in enkrat delovno sobo, ki jo je imel v Trstu pri sestri. Verjetno je bilo teh tajnih preiskav veliko več, a večina dokumentov je bila uničena. Gost je nato povedal, da v Sloveniji skušajo zmanjšati negativen prizvok besede Udbe, in je zato poudaril, da Udba ni bila varnostna ali pretežno obveščevalna služba, ampak prvenstveno tajna politična policija edino dovoljene politične stranke v Jugoslaviji. Avtor v knjigi natančno opisuje vzroke zalezovanja Borisa Pahorja, in sicer zaradi njegove pozitivne ocene Kocbekovih novel *Strah*

vsakoletnem srečanju Slovenskih izobražencev v Dragi, sodelovanja z Novo revijo in društvom Slovenskih pisateljev. Igor Omerza je vse te dokumente natančno predstavil in prikazal prisotnim s pomočjo projekcij. Tretji del knjige vsebuje povezave med Kocbekom, Pahorjem in Re-

bulo in podrobnosti o tem, kako je Udbe v stanovanja namestila mikrofona in prisluškovala pogovorom med njimi. Vse to je natančno opisano, in čeprav gre samo za enoletno delovanje udbovskega nadzora, obsega ta del knjige skoraj 200 strani. Tako je zaradi tega, ker je za tisto leto ohranjenih vseh 238 t. i. indikativnih biltenov (skupno 2600 strani): "Pomislite, če bi bilo ohranjenih vsako leto toliko dokumentov, kako debelejšo knjigo bi lahko spisal!", je povedal raziskovalec.

Zanimivo je tudi, da je SDV z namenom preprečevanja nadaljnjega sovražnega delovanja v letu 1986 dobila 1200 obvestil Udbe, kar pomeni nekaj udbovskih dokumentov na dan. Torej na tisoče in tisoče dokumentov v letih, ko so jih prejeli seveda tudi naši takratni in poznejši vodilni politiki, kot na primer Milan Kučan. Danes ni mogoče dobiti teh dokumentov ne v partijskem ne v udbovskem arhivu državnega arhiva Slovenije. Te listine so bile uničene.

Raziskovalec je na koncu odgovoril tistim, ki mu očitajo, da je v svojih knjigah popačil zgodovino: "Jaz pišem predvsem na temeljih dokumentov Udbe, in če kdo v mojih knjigah razpozna

Foto JMP

pačenje zgodovine, je to lahko zgolj krivda in greh nekdanje tajne politične policije". Ob koncu predavanja se je publiki predstavila družina vinarjev Fiegl. Prisotni so lahko poskusili svežo penino in istrsko malvazijo.

MČ

Slovesno ob poimenovanju vrtca v Števerjanu

Veseli Kekec razigrano sprejema otroke

Ko so se poletni dnevi že skoraj iskrili na obzorju, je bilo v števerjanskem vrtcu slovesno praznovanje. Ob končni prireditvi so namreč tudi odkrili mozaik in s tem dokončno poimenovali števerjanski vrtec po Kekcu. Na dvorišču vrtca so se zbrali starši in gostje. Otroci so predstavili program pod naslovom *Ti povem, kaj znam*. S petjem, plesom in recitacijami so prikazali, kaj so se naučili in kako poteka dan v vrtcu. Oblečeni so bili v majčke s Kekčevim logom; ob tej priložnosti so jim jih podarili starši. Malčki sami pa so izdelali scenske elemente in rekvizite. Ob klavirju je petje spremljala učiteljica Martina Hlede, ki že več let uspešno sodeluje z vzgojiteljicami in vodi projekt *Radi pojemo*. Šestletni otroci so se od vrtca poslovili s pesmijo *Medvedja šola*. Vzgojiteljice so jim po-

delile "diplome" in ostržke za Bralno značko, ki so dar Društva Bralna značka Slovenije - ta deluje pod pokrovitel-

imena: "Kekec predstavlja simbol vrtca seveda zaradi prelepega kraja, v katerem se nahaja med briškimi griči,

stvom Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije.

predvsem pa tudi zaradi sončnega in veselega lika ter

vrednot, ki jih ta dobrosrčni in navihani deček nosi". Prisotnim je tudi povedala, da so mozaik izdelali študenje iz Spilimberga. Odkritju mozaika je prisostvovala tudi županja Franca Padovan. V krajskem nagovoru se je zahvalila staršem, učnemu in neučnemu osebju, ker so pripomogli k dobremu počutju otrok v vrtcu. Prisoten je bil tudi župnik Marijan Markežič, ki je blagoslovil mozaik. Dve deklici sta ga nato odkrili, malčki pa so za konec zapeli še sonca polno *Kekčevo pesem*, ki je himna vrtca. Praznovanje se je nadaljevalo na igrišču, kjer je bila bogata zakuska. Pripravile so jo mamiče in none, katerim gre vsa pohvala in zahvala. Iskrena zahvala je namenjena tudi predstavnic staršev in vsem drugim staršem, ki so vzgojiteljicam priskočili na pomoč pri uresničitvi tiskanja majčk ter pri organizaciji lepega in pomembnega slavlja.

Doberdob

Spomenik "Slovenskim vojakom na soškem bojišču v spomin", lepo viden

Ob prisotnosti predsednikov Italije in Slovenije je 26. oktobra lani potekalo v Doberdobu slovesno odkritje spomenika "Slovenskim vojakom na soškem bojišču v spomin 1915 - 1917". Prvo tovrstno obeležje sredi goriškega Krasa je nastalo na pobudo Kulturnega doma v Gorici in doberdobske občinske uprave. Spomenik je zasnovan po načrtih goriškega arhitekta Jožeta Ceja, z aktivnim sodelovanjem Simona Zavatlava oziroma podjeteja Kamnkras iz Opatjega sela

(Slo) in kulturne zadruge Ma-ja iz Gorice. Pobudnika postavitve spomenika v Doberdobu sta želela v prvi vrsti izpostaviti na pogosto pozabljene razsežnosti soške fronte za nas Slovence, istočasno pa sta se ob stoletnici dogajanja aktivno zavzela, da bi obeležje imelo resnično vseslovenski značaj, saj kot pravi ponarodela slovenska pesem "Oj Doberdob..." gre za bojišče oz. slovenskih fantov grob, v katerem počivajo mnogi rojaki iz vseh krajev slovenske zemlje. Na osrednjem kamnu doberdobskega spomenika so zato-

rej vklesani ravno verzi iz pesmi "Oj Doberdob", pod njimi pa vgraviran slovenski narodni motiv. Spomenik je deležen pogostih obiskov tako iz Slovenije kot tudi iz raznih krajev Italije, Avstrije in Madžarske. K njemu posamezne delegacije in posamezniki polagajo vence ali cvetje, niso redke niti krajše slovesnosti s petjem in recitacijami. Mnogi so pobudnike opozorili, da napis ni dovolj viden. Zato so se slednji odločili za dodaten poseg in so z nevsiljivo rahlo zelenkasto barvo prebarvali vgravirane črke in s tem dodatno pripomogli, da je še posebej napis "Oj Doberdob, slovenskih fantov grob..." viden že z vhoda v tamkajšnji občinski spominski park sredi Doberdoba.

Gostovanje MoPZ Štmaver na južnem Tirolskem

Nepozabno pevsko doživetje

Moški pevski zbor Štmaver se je letos odločil za poseben podvig in se podal na zanimivo pevsko izkušnjo, to je na mednarodni zborovski festival "Alta Pusterija" na Južnem Tirolskem. Festivala se je v začetku udeleževalo le kakih dvajset italijanskih zborov, potem pa se je razvil v mednarodno manifestacijo, na kateri nastopajo zbori iz različnih držav in kontinentov. Na letošnjem 20. mednarodnem festivalu je od 21. do 25. junija nastopilo 96 zborov; pevcev je bilo tako približno 3300! Značilnost tega festivala je, da poteka po vaseh doline Pusteria, bodisi na italijanski kot na avstrijski strani. Nastopi se v petih dneh vrstijo v dvorinah in na odprtem v enkratnih gorskih okoljih,

kot je na primer vrh znanega hriba Monte Elmo, na vaških trgih, na grajskem dvorišču in v drugih

sugestivnih krajih, obdanih z Dolomiti. Skratka, to je pravi praznik zborovskega petja. Pevci moškega zbora Štmaver so se v spremstvu prijateljev in družinskih članov odpeljali na festival v

petek, 23. junija. Prenočili so v vasi Sexten-Sesto. V cerkvi sv. Martina v dolini Gsiesertal so se predstavili s cerkvenim programom slovenskih Marijinih pesmi. Ubrano slovensko petje je vzbudilo veliko zanimanje med poslušalci. S posvetnim programom umetnih in ljud-

skih slovenskih in ene italijanske pesmi je zbor nastopil na očarljivem prizorišču na odprtem pod znanimi vrhovi Tre Cime di Lavaredo v kraju Hoehlensteintal-Landro. Višje je festival doživel v soboto, ko so se

pevci udeležili spreveda vseh zborov po ulicah mesteca Innichen-San Candido. Med sprevedom so štmavski pevci peli vrsto poznanih slovenskih pesmi. Poslušalci so jih z navdušenjem pozdravljali in jim ploskali. Spreved se je končal na glavnem trgu, na katerem so vsi zbori ob spremeljavi kar treh pihalnih orkestrom skupaj zapeli znano pesem *Signore delle cime* avtorja De Marzija in Verdijeve *Va Pensiero*. Zvečer se je zbor ponovno predstavil v dvorani Raiffeisen v kulturnem domu Paul Troger v kraju Welsperg-Monguelfo s peštrim programom slovenskih in ene furlanske pesmi. Tridnevna izkušnja je bila enkratna, pevce je obogatila in jim dala novega zagona. V zelo lepih krajih so prosti čas izkoristili za krajše ekskurzije in prijateljsko druženje. V nedeljo so se polni lepih spominov in nepozabnih doživetij v večernih urah vrnili domov. Pevci MoPZ Štmaver se iskreno zahvaljujejo Zdrženju cerkvenih pevskih zborov za finančno pomoč pri tem podvigu.

glasbe Johanna Sebastiana Bacha. V uvodnem delu jim je Dolinškova predstavila zgodovinski razvoj tega instrumenta in njegove tehnične značilnosti. Sledilo je podrobno predavanje o zbirki Invenj in Simfonij J.

V okviru orgelskega poletnega tečaja, ki ga organizira Primorsko orgelsko društvo (<https://associazioneorganisticadellitorale.wordpress.com>), so udeleženci poleg orgel imeli priložnost spoznati še en historični instrument, čembalo. Pod mentorstvom magistric čembalistke Eve Dolinšek je od 3. 7. do 5. 7. potekal mojstrski tečaj na temo

S. Bacha. Te so znane kot obvezen didaktičen pripomoček, saj predstavljajo pomemben temelj pri razvoju vsakega čembalista in organista. Bach jih je napisal za svojega najstarejšega sina Friedmana kot vaje za pridobivanje spretnosti prstov, cantabile igranja, trilčkov ... V nadaljevanju je sledilo praktično delo z udeleženci; pod mentorstvom Dolinškove so izbrane skladbe tehnično in interpretativno izpopolnjevali na tem historičnem instrumentu.

Obvestila

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič v ljudo vabita na poletno Srečanje pod lipami v četrtek, 13. julija 2017, ob 20.30. Večer po posvečen literarni zaluščini dr. Tineta Debeljaka (ponovno) v Sloveniji. Sodelovali bodo: mag. Aleksander Igličar, ddr. Marija Stanonik, Mojca Vombergar, Helena Janežič in Boris Rifl. Prisotna bo tudi hčerka Jožejka Debeljak iz Argentine.

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bosta urada v Gorici in v Trstu v juliju in avgustu zaprta ob ponedeljkih in ob petkih.

Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica obveščata, da bo urad od 1. julija do 31. avgusta deloval od 8. do 14. ure od ponedeljka do petka. Popoldne bo zaprto. Od 7. do 20. avgusta bo urad zaprt zaradi dopusta.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 5. avgusta, piknik, povezan z izletom v Barcis in Valcellino. Vpisujejo po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.) in 0481 78138 (Sonja Š.).

V Mladinskem domu poteka vpis k pošolskemu pouku 2017/18. Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero. it, www.mladinskidom. it

Mladinski dom Gorica vabi otroke od 6. do 14. leta na "Poletnosti 2017" z igrami, izleti, videodelavnico, kopanjem, adrenalinskimi pustolovščinami: Šola za šalo - igriva priprava na začetek pouka (28.8. - 8.9. / 6-13 let); 1, 2, 3: Srednja! - uvod v srednjo šolo (4. - 8. 9. / 11-12 let). Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero. it, www.mladinskidom. it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi članice in prijateljice, da se pridružijo kot pevke društvenemu Ženskem pevskemu zboru. Prijavijo naj se po tel.: 0481 531093 (Majda M.) ali 0481 532092 (Emil D.). Prav tako so članice in prijateljice vabljeni, da se vključijo v ekipo balinark in se prijavijo na tel. št.: 0481 882213 (Ana T.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo po sklepu občnega zbora od meseca junija 2017 dalje društveni sedež odprto od 10. do 11. ure samo prvo sredo v mesecu; v primeru praznika bo odprto naslednjo sredo. Za morebitne informacije kličite na tel. št.: 0481 532092 (Emil D.), 0481 531383 (Ingrid N.), 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.). 0481 78138 (Sonja Š.).

V ulici San Giovanni 9 v drugem

nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščena. Razpada in ustvarja samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremeni lastnika z raznimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatipografica@legalmail. it.

Kulturni center Lojze Bratuž v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirka, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuž. org.

Darovi

Ob 38. obletnici smrti predrage mame **Angele Kacin roj. Tušar** darujeta Marija in Metka 100 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 14. 7. 2017 do 20. 7. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 14. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 16. julija, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 17. julija (v studiu Ilaria Bergnach in Carlotta Nanut): Prazne buče močno donijo.

Torek, 18. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 19. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kurdi in njihova nesrečna zgodovina - Izbor melodij.

Četrtek, 20. julija (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

Orgelski poletni tečaj v Mirnu

Poleg orgel so spoznavali še očarljivo glasbilo, čembalo

**Kulturni center
Lojze Bratuž**

**Krožek
Anton Gregorčič**

v sodelovanju s Študijskim centrom za narodno spravo

**POLETNA
SREČANJA POD LIPAMI**

DR. VASKO SIMONITI
PRIMORSKA KRI PUŠČA PEČAT
TUDI V LJUBLJANI

SREČANJE Z ZGODOVINARJEM, UNIVERZITETNIM
PROFESORJEM, NEKDANJIM KULTURNIM MINISTROM,
IZOBRAŽENCEM IN POZNAVALCEM
DINAMIK SLOVENSKE DRUŽBE.

VEČER BO VODIL DR. RENATO PODBERSIČ ML.

ČETRTEK, 20. JULIJA 2017, OB 20.30.
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

Arheološki muzej v Ogleju

Na ogled so antični spomeniki iz Palmire

V državnem arheološkem muzeju v Ogleju je na ogled razstava z naslovom *Obrazi Palmire v Ogleju*. Potem ko so med desetmesečno zasedbo sirskega mesta Palmira džihadisti skrajne sunitske skupine Islamska država (IS) uničili številne antične spomenike v mestu, razstava Palmiro ponovno oživi z eksponati iz raznih muzejev in zasebnih zbirk. Ekspozate za razstavo so po pisanju avstrijske tiskovne agencija APA med drugim posodili Muzej Svete dežele v Jeruzalemu, Vatikanski muzeji in Kapitolški muzej v Rimu ter zasebni zbiratelji. Ob njih so razstavljeni eksponati iz zbirk oglejskega arheološkega muzeja. Tako je na razstavi med drugim mogoče videti glavo

svečenika na sarkofagu iz Palmire in soncu posvečen marmorni oltar grškega izvora. Razstava pa bo tudi priložnost za restavriranje eksponatov iz

Furlanije Julijske krajine. **Razstava bo na ogled do 3. oktobra.** Palmira, starodavno kulturno in trgovsko središče, leži seve-

turističnih destinacij v Siriji. Antično mesto s citadelo oz. trdnjavo, ki je bila zgrajena v 13. stoletju, je v roke IS padlo 23. maja 2015.

V Palmiri, ki ji pravijo "puščavski bisser" in je na seznamu svetovne kulturne dediščine Unesca od leta 1980, so džihadisti, tako kot pred tem v Iraku, začeli sistematično uničevati kulturno dediščino. Razstrelili so vrsto starodavnih zgradb ter na črnem trgu prodali številne več tisoč let stare dragocenosti.

Novo uničenje v mestu so povzročili januarja letos. Mesec dni potem, ko jim je mesto znova uspelo iztrgati iz rok režimskih sil, so uničili še nekaj neprecenljivih spomenikov.

Jeruzalema. Ob koncu razstave bo restavriranje eksponatov koordiniralo in financiralo Združenje muzejev z območja

rovzhodno od Damaska. Do izbruha vojne marca 2011 je bila s svojimi monumentalnimi ruševinami ena ključnih

Ljubljana / 53. seminar slovenskega jezika Udeleženci razmišljajo o ljubezni

Na Filozofski fakulteti poteka 53. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Udeleženci, ki prihajajo iz 24 držav, letos po besedah predsednice seminarja Alojzije Zupan Sosič skozi tri perspektive spoznajo, "kako Slovenci ljubimo". Vzdušje na seminarju je sproščeno, a hkrati delovno, saj se udeleženci želijo naučiti čim več. **Udeleženci bodo letos razmišljali o ljubezni v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi**

Temo seminarja, ki ga organizira Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik, izbere predsednik seminarja. Letošnja predsednica Alojzija Zupan Sosič se je odločila za temo ljubezni. Kot je povedala za STA, je bila ta tema v znanosti dolgo zanemarjena, saj je veljalo, da sta veliki temi vojna in sovraštvo, ljubezen pa je vedno le intimna in je o njej mogoče govoriti le v ožjih in ne v širših znanstvenih krogih. Zdaj pa si je znanost vendarle premislila, kar jo veseli. Konec prejšnjega stoletja se je namreč začela ukvarjati z združevanjem intelektualnega in emocionalnega življenja ter prišla preko čustvene inteligence do ugotovitve, da je "za to, da je nekdo zelo, zelo pameten, pomembno tudi, da je čustven, empatičen, da ima posluš za drugega in drugačnega, da se ukvarja tudi z drugim, ne samo sam s seboj in promocijo lastnega intelekta".

Na seminarju bodo o ljubezni razmišljali skozi tri področja

Ker gre za seminar slovenskega jezika, literature in kulture, tudi predavatelji prihajajo s teh treh področij - trije jezikoslovci, štirje s področja literature in štirje iz kulture. Udeleženci bodo tako po besedah Alojzije Zupan Sosič skozi tri različne perspektive spoznali, "kako Slovenci ljubimo". Kot je poudarila, tujce najbolj za-

nima, v čem smo Slovenci na področju ljubezenskega čustvovanja od njih drugačni in v čem smo jim podobni. To jim želijo pokazati čim širše, zato se teme dotikajo tudi vsi spremljevalni dogodki. "Družili se bomo tudi popoldan in zvečer in se tudi tedaj spogledovali z dano temo, v svoje vaje pa jo bodo čim bolj poskušali vključiti tudi lektorji", je povedala.

Po njenih besedah imajo tudi dva izbirna tečaja - literarnega, kjer bodo spoznavali ljubezen v slovenski dramatik, in jezikoslovno-kulturološkega, kjer bodo spoznali ljubezen v slovenski popevki

učijo na več kot 56 mestih po svetu, kar pomeni več kot 3000 študentov. Njihovi učitelji med njimi izberejo tiste, ki že nekaj znajo, ki jih res zanima in ki so se izkazali. Ti učenci se potem z veseljem učijo.

Največ jih je iz sosednjih držav - Italije, Avstrije, Hrvaške, prihajajo tudi iz Poljske in drugih vzhodnoevropskih držav, pa iz Srbije in od drugod. Ker jih na seminar veliko pride s pomočjo državnih stipendij, je povprečna starost udeležencev med 20 in 24 let, seveda pa prihajajo tudi starejše generacije, denimo, njihovi profesorji, tujci, ki učijo slovenščino na tujih univerzah. Nekateri pridejo tudi po večkrat, nekateri si udeležbo na seminarju večkrat plačajo sami. Eden od udeležencev je bil na seminarju že sedemkrat. Največ je še vedno tistih, ki so na seminarju prvič.

oziroma v pop glasbi.

Udeleženci letos prihajajo iz 24 držav

Udeležencev je letos 112 in prihajajo iz 24 držav. Kot je poudarila Alojzija Zupan Sosič, je njihovo število odvisno tudi od podpore Slovenije, ki jim omogoči, da podelijo stipendije. Mnogi namreč brez stipendije seminarja ne bi mogli obiskati.

"Za študentje, ki pridobijo stipendijo, je učenje na seminarju nagrada. K nam pridejo šele takrat, ko so se izkazali", je poudarila. Kot je še povedala, sicer slovenščino

Učenje jezika v sproščnem vzdušju

Vzdušje na seminarju je zelo sproščeno in hkrati delovno. "Udeleženci vedo, da se ne bodo, če ne bodo delali, ničesar naučili. In to so ljudje, ki si resnično želijo izpopolniti svoje znanje slovenščine. To so tudi naši ambasadorki slovenščine, bodoči prevajalci, bodoči učitelji slovenščine v tujini, turistični delavci ali gospodarstveniki, ki imajo stike s slovenskimi podjetniki", je povedala Alojzija Zupan Sosič in dodala: "In ker je znano, da se človek najlažje

uči skozi igro oziroma ko je sproščen, so vključili veliko kulturnih in športnih dogodkov ter ekskurzij.

Udeleženci na seminar prihajajo iz različnih razlogov

Dušan Tomić iz Beograda se seminarja udeležuje prvič. Kot je povedala za STA, je slovenščina njen materni jezik. Prihaja sicer iz mešanega zakona, a je bila rojena v Ljubljani, kjer sta se njena mati in oče, ki je tu študiral, tudi spoznala. Leta 1958 pa se je družina preselila v Beograd, kjer je oče dobil službo.

Študirala je primerjalno književnost in je članica Društva Slovencev Sava. Za obisk seminarja se je, kot je povedala, odločala že nekaj let. Zdaj si ga je plačala sama, pa čeprav jo je to stalo dve njeni pokojnini. A je, kot je povedala, hotela priti, "in če srce želi..."

V Ljubljano se sicer vrača enkrat letno, zdaj pa bo, kot je povedala, imela priložnost tu bivati dva tedna in poslušati predavanja. Dve predavateljski imeni pozna že od prej, predavanja Alojzije Zupan Sosič je, denimo, poslušala že v Beogradu.

Matej Košar, ki obiskuje Filozofsko fakulteto v Pragi, se seminarja prav tako udeležuje prvič, in sicer s pomočjo stipendije. Slovenščine se uči že leto dni, uči pa se tudi hrvaščino in ruščino.

Kot je povedal za STA, si želi dobro naučiti slovenščine ter spoznati Slovenijo in predvsem Ljubljano. Še posebej ga zanimajo dela arhitekta Jožeta Plečnika, ki je nekaj let deloval tudi v Pragi in pomembno sooblikoval grad Hradčane. Magdalena Gapsa iz Poljske pa je ravnokar diplomirala na Filološki fakulteti v Lodžu. Letos je na seminarju slovenskega jezika tretjič. Kot je povedala za STA, je zadnje leto v okviru programa Erasmus preživela v slovenski prestolnici. Ta ji je tako všeč, da razmišlja, da bi drugo stopnjo študija vpisala kar na tukajšnji Filozofski fakulteti.

Sogovornica je navdušena nad vzdušjem na seminarju. Tako strokovni kot spremljevalni program sta zanimiva in še posebej v spremljevalnem lahko vsak najde nekaj zase.

V Rimu so arheologi odkrili izjemne ostanke hiše iz 2. stoletja

V Rimu so arheologi med izkopavanji na trasi podzemne železnice naleteli na ostanke rimske hiše iz 2. stoletja. Izjemna najdba spominja na arheološke najdbe v antičnih mestih Pompeji in Herkulaneum, saj prav tako priča o ujetem trenutku iz preteklosti. Hišo je namreč zajel požar, ki je v nekem trenutku zaustavil življenje v njej.

Med izkopavanji, ki spremljajo gradnjo nove C linije rimske podzemne železnice, so odkopali dva prostora. V njiju so se, zahvaljujoč se ognju, ohranili zogleleni deli

lesenega ostrešja in pohištva.

Kot so po pisanju italijanske tiskovne agencije Ansa sporočili iz rimske spomeniškovarstvene službe, se materiali navadno ohranijo ali v izrednih klimatskih pogojih ali pa zaradi izjemnih dogodkov, kot je bil izbruh Vezuva v Pompejih in Herkulaneumu. Odkritje zoglenenih delov lesenega ostrešja so označili kot edinstveno najdbo v mestu.

Med izkopavanji na Via dell'Amba Aradam pa so našli tudi pasje okostje, ležeče pred vrati. Domnevajo, da je pes v času požara ostal ujet v hiši. Poleg tega so našli ostanke še ene manjše živali, a še ne morejo določiti, katere, ter črno-bela mozaična tla.

Po besedah vodje spomeniškega varstva za Kolosej in rimsko arheološko dediščino Francesca Prosperettija najdba spominja na najdbe v Pompejih in Herkulaneumu, saj priča o ujetem trenutku iz preteklosti. "Ogenj, ki je zaustavil življenje, nam je omogočil, da si predstavljamo, kakšno je to bilo natanko v tistem trenutku", je dodal.

O možnosti, da arheološko najdbo predstavijo znotraj nove postaje podzemne železnice, je po besedah arheologov še prezgodaj govoriti. Menijo pa, da morajo vsekakor dobiti primerno mesto za predstavitve.

Kot še piše Ansa, arheološka izkopavanja potekajo na južnem pobočju griča Celij, enega od sedmih rimskih gričev, kjer so v obdobju cesarstva stale luksuzne aristokratske hiše, južneje od njih pa vojaške stavbe in kasarna. Na novo odkrita prostora bi tako lahko bila ali del hiše ali pa del vojaštvu namenjene stavbe.

PASTIRČKOVA KNJIŽNICA BOGATEJŠA ZA DVA NASLOVA

Pri Pastirčku smo izdali dve novi knjigi.

Prvo, **MALI GLEDALIŠKI VRTILJAK**, je napisala Lučka Susi, ilustriral pa Matej Susi. Prinaša pet prizorčkov za različne priložnosti leta.

Drugo je pripravil, ilustriral in uredil naš sodelavec Walter Grudina.

Naslov hudomušne knjige je **NAPAKE IN SPAKE, PROČ! - POMAGAJMO PAKOTU**.

Otroci in tudi odrasli se bomo lahko ob Pakotu iz srca nasmejali in se zamislili o bogastvu našega jezika.

Kratke

Pri Mladinski knjigi prva skupna knjiga Šalamuna in Metke Krašovec

Pri Mladinski knjigi so dobri dve leti po smrti pesnika Tomaža Šalamuna izdali knjigo njegovih pesmi Šepetanje po izboru njegove soproge, slikarke Metke Krašovec. Ta je vanjo vključila pesmi, posvečene njej ali njuni zgodbi. Ker je bilo teh premalo, je dodala še nekaj del, ki so bila najljubša Šalamunu. Pesmi je opremila s svojimi risbami.

Pesmi in risbe, zbrane v zbirki, so nastale v približno istem času, v 80. letih minulega stoletja, ko sta si bila pesnik in slikarka po prepričanju Šalamuna umetniško najbližje, je Metka Krašovec zapisala v spremni besedi. Kot je povedala na predstavitvi, je sama v tem času začela ustvarjati risbe kot odraz svoje ustvarjalne krize. Namesto da bi načrtovala delo, kot je bila vajena prej, se je prepustila intuiciji, kar je podpiral tudi Šalamun.

Nekatere pesmi in risbe se med seboj zelo dobro ujemajo, spet druge manj, v vseh pa je veliko igrivosti, humornosti, erotike ter beline, je povedala urednica Nela Malečkar.

Knjigo je likovno uredil Pavle Učakar, ki je opisal sodelovanje z Metko Krašovec kot odnos profesor - študent. Najprej je dobil od nje nalogo, da izmed 120 njenih risb izbere nekaj del za knjigo, nato pa je od njegovega izbora ostala le še tretjina. Vendar se mu, kot je dejal, to zdi edino prav, saj Metka Krašovec veliko bolje pozna tako svoje kot Šalamunovo delo. Sam delo obeh razume kot poezijo.

Metka Krašovec je povedala, da nikoli, razen v Mehiki, kjer sta se leta 1979 s Šalamunom spoznala, nista ustvarjala skupaj. "Za ustvarjanje potrebujes veliko samosti in prostora", je poudarila. Na vprašanje Nele Malečkar, če jima je bilo kdaj kot umetnikoma težko sobivati, je odvrnila, da ne. Kot je pojasnila, sta se poročila precej pozno, ko sta bila oba kot umetnika že formirana in sta že imela svoji karieri. Šalamun je bil stoodstotno zavezan poeziji, medtem ko je sama puščala kakšen odstotek še kakšni drugi stvari kot likovni umetnosti.

Šalamuna je Metka Krašovec opisala kot notoričnega optimista, "s katerim včasih tudi ni bilo najlažje". Po njenem mnenju je imel redko lastnost, da se je zelo veselil uspehov drugih, ni pa razumel, zakaj se drugi niso veselili njegovega.

Kot je še povedala, bodo kmalu pri Beletrini izšle nove pesmi, zbrane iz petih rokopisov, ki jih je Šalamun uredil še pred smrtjo.

Afganistan - slovenski pogledi

To je prva tovrstna etnološka razstava v Sloveniji, ki ponuja vpogled v bogato zgodovino Afganistana in njegovo pestro etnično podobo. V Slovenskem etnografskem muzeju so jo odprli 25. maja, na ogled pa bo skoraj leto dni. S šestletnim raziskovanjem je nastal izjemen arhiv 7000 fotografij, 28 zgodb in več kot 400 predmetov. Izbor tega pa vas vabi v razstavne dvorane SEM.

Afganistan je bil predstavljen slovenski javnosti kot dežela, ki je več kot le prostor vojnih spopadov, ruševin in množic, ki poskušajo ubežati smrti. Avtor in kustos razstave mag. Ralf Čepalak Mencin je zbiral informacije in gradivo v Sloveniji, po Evropi in v Afganistanu in z njihovo pomočjo razprl pahljačo pestre in pisane zgodovine dežele na križišču kultur. Pri tem so mu bili velik navdih in v pomoč številni slovenski popotniki, ki so v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja odkrivali Afganistan na t. i. hipijevski poti ali ga obiskali kot mirovni posredniki, alpinisti, aktivisti ipd. Slovenski popotniki pri razstavi niso sodelovali le kot avtorji fotografij in pisci svojih spominov na deželo, objavljenih v zborniku Afganistan -

slovenski pogledi, temveč tudi kot zbiratelj afganistanske dediščine. Nekaj izbranih biserov so posodili, zbirko pa dopolnjujejo dragoceni predmeti Muzeja za Azijo in Pacifik iz Varšave. Razstavljeni predmeti premične dediščine segajo časovno od 19. do 21. stoletja, med njimi so: glasbila, oblačila, orožje, nakit, stari zemljevidi, akvareli, izdelki iz poldragih kamnov, znamke, bankovci, popotniški dnevniki, osebni predmeti slovenskih vojakov in beguncev, hašiš in opij, begunski šotor... Popolne slike dežele ne bi bilo brez zgodb, ki obiskovalcem omogočajo neposredno doživeti drugačne kulture - fotografije priznanih slovenskih fotografov (Ametta Hodaliča, Mance Juvan, Mareta Lakoviča in Boruta Krajnc), dokumentarnih filmov, med njimi tudi nagrajeni "Meje" Damjana Kozoleta in "Le dihaajoče bitje" prosilca za azil Ahmada Adeliana. Razstavljena bo umetniška instalacija Brez meja Eve Petrič in zvočna instalacija Spevi neobstoja - zvočne pokrajine Afganistana Hanne Preuss. Arhitektka in oblikovalka razstave je Katarina Štok Pretnar, oblikovalec spremljajočih publikacij pa Brane Žalar. Razstava je namenjena razmišljanjem posameznikom, radovednim raziskovalcem novih ali drugačnih kultur in pomeni klic k humanosti v času vzpostavljanja novega svetovnega reda. Z njo v SEM vsaj delno odstrirajo pajčolan z dežele, ki je kljub svoji dolgi in bogati zgodovini in umetnosti in etnični pestrosti močno nerazumljena in zelo slabo poznana širši javnosti.

Ajdovščina / Odprtje razstave v Pilonovi galeriji**Milena Lah, kiparka**

Pilonova galerija bo s prvo pregledno razstavo del umetnice Milene Stibilj Lah (Vipavski Križ, 1920 – Zagreb, 2003) v Sloveniji predstavila kiparkin opus s poudarkom na njenem delovanju na naših tleh. Kiparka, ki je dobršen del otroštva preživela v Vipavski dolini, je med drugim avtorica *Spomenika upora primorskega ljudstva iz leta 1954* (kamen, bron) v mestnem jedru Ajdovščine. Z razstavo Pilonova galerija osvetljuje delo umetnice, o kateri se do danes v lokalni in širši slovenski skupnosti ni vedelo veliko.

Nuja, da se Sloveniji predstavi celosten pregled opusa Milene Stibilj Lah (1920–2003), je po več kot desetletju dobila epilog v Pilonovi galeriji Ajdovščina. Umetnica, rojena v Vipavskem Križu, se je tik pred 2. svetovno vojno preselila v Zagreb, kjer je večinoma živila vse do smrti. A vezi z domovino ni nikoli pretrgala. Ustvarjalno se je vračala kot razstavljalka na številnih skupinskih ali simpozijih razstavah (Forma viva v Kostanje-

vici na Krki in Portorožu).

Moderna galerija v Zagrebu ji je leta 2014 pripravila izjemno retrospektivo *Sjaju sjaj!*, razstavo ki-

pov, slik, risb in fotopovečav, ki je prikazala petdeset kiparkinih ustvarjalnih let. Njen avtor je bil Branko Franceschi, veliki poznavalec kompleksnega opusa Milene Lah. Z razpravo, ki umešča Lahovo predvsem v kontekst razvoja hrvaškega modernega kiparstva, sodeluje tudi v katalogu razstave Milena Lah, kiparka. Ostala strokovna besedila so delo kustosinjin Pilonove galerije: Maja Marinkovska se je osredotočila predvsem na kiparkino umetniško zapuščino na naših tleh ter ob tem odkrila tudi precej zani-

mivih dejstev, ki jih zagrebška razstava ni obravnavala; Tanja Cigoj pa se je poglobljeno posvetila predvsem še vedno enigmatični biografiji Milene Lah. Osebni pogled in pristno občutenje kiparkinega dela sta prispevek Igorja Laha, ki se že vrsto let zavzema za predstavitev opusa svoje matere tudi na slovenskih tleh.

Razstavo, nedvomno zanimivo tako za splošno kot strokovno javnost, so pripravili z enim samim, a zahtevnim namenom: umetnico obuditi iz pozabe pregledov moderne kiparstva na širših, evropskih tleh. Opus Milene Lah ni lahko ovrednotiti ali umestiti v neki splošen oris razvoja kiparstva. Sama se ni nikoli umeščala v določeno umetnostno smer ali slog. Njeno več kot pol stoletja trajajoče umetniško

delo, ki se že vrsto let zavzema za predstavitev opusa svoje matere tudi na slovenskih tleh, je poglobljeno posvetila predvsem še vedno enigmatični biografiji Milene Lah. Osebni pogled in pristno občutenje kiparkinega dela sta prispevek Igorja Laha, ki se že vrsto let zavzema za predstavitev opusa svoje matere tudi na slovenskih tleh.

režijskih imen, kot so Federico Fellini (v filmu *La voce della luna* je odigral glavno vlogo), Marco Ferreri, Lina Wertmüller,

Ermanno Olmi, Mario Monicelli, Sergio Corbucci. Za svoje filmske kreacije je prejel vrsto nagrad in priznanj. Leta 1992 je na beneškem filmskem festivalu prejel zlatega leva za življenjsko delo, leta 2000 pa zlatega leoparda na mednarodnem filmskem festivalu v Locarnu. Napisal je tudi več, v glavnem satirično obarvanih knjig.

ustvarjanje se je morfološko in tehnično spreminjalo, razvijalo, tako da ga je nemogoče postaviti na skupni imenovalac slogovne opredelitve.

Razstava obsega izbor 60 del (kipov, risb in slik) ter fotopovečav kiparkine javne plastike v Sloveniji. Predstavlja izseke celote, ki bodo obiskovalcem zagotovo prikazali delo izjemne kiparke. Ekspozatom v galerijskem prostoru si dovoljuje dodati še enega na prostem, na robu ajdovskega parka – Spomenik upora primorskega ljudstva, ki velja za prvo javno skulpturo Milene Lah blizu njenega rojstnega kraja.

Dela za razstavo *Milena Lah, kiparka* posojajo Igor Lah, Zagreb, Goran Masnec, Zagreb, Gliptoteka HAZU Zagreb in Umetnostna galerija Maribor. Kompleksen izbor del za razstavo sta pripravila Tina Ponebšek, kustosinja razstave, in Igor Lah.

Kiparska in slikarska dela Milene Lah bodo do 1. oktobra 2017 napolnila vse prostore Pilonove galerije.

Vodeni ogledi za organizirane skupine so mogoči po predhodni rezervaciji termina.

Razstavo si je mogoče ogledati po veljavnem ceniku vstopnin Pilonove galerije Ajdovščina.

Kritiki Villaggia uvrščajo med najboljše italijanske komike v družbi Totoja in Franca Franchija.

Na njegovem laičnem pogrebu v Gledališču na odprtem Hiše filma v Rimu (Teatro all'aperto della Casa del Cinema) se je izbrala velika množica ljudi. Zadnji pozdrav so mu namenili, poleg žene Maure, hčere Elisabette in sina Pierfrancesca, stanovski kolegi, režiserji, prijatelji, ki so se ga spomnili s toplimi, prisrčnimi besedami. Med drugimi so bili navzoči Ricky Tognazzi, Renzo Arbore, Walter Veltroni, Paolo Cirino Pomicino, Neri Parenti, Luca di Montezemolo, Roberto D'Agostino, Simona Izzo, Dori Ghezzi, Milena Vukotić, Massimo Boldi, Carlo Vanzina, Lina Wertmüller, Carlo Freccero in Luca Bergamo. Paolo Villaggio bo kot Fantozzi še naprej z grenkim priokusom nastavljal ogledalo tistim nesrečnežem, ki jim gre vse narobe, in njihovim nikdar izpolnjenim sanjam in željam. Ob njegovih tegobah pa bodo morda pozabili na svoje.

IK

Vladka Tucovič**JEZIKOVNICA**

17

Sivo-zelen, sivozelen ali sivo zelen?

V prejšnji Jezikovnici sem za ponazoritev stičnega vezaja, ki zamenjuje veznik in, uporabila besedno zvezo *rdeče-modrobela zastava*; takih barv je marsikatera državna zastava, ne le slovenska, tudi francoska in angleška imata take barve, ne nazadnje tudi zastava Združenih držav Amerike, čeprav so barve vseh naštetih zastav različno razporejene. Belo-rdeča je npr. poljska zastava pa tudi kanadska, zapis belo-rdeča pomeni, da je rdeča in bela, ne glede na razporeditev barv. Pomislimo še na bolj vsakdanje stvari, npr. svojo obleko. Je lahko rdeče-belo krilo ali bluza ali pulover? Seveda, to pomeni, da je določen del rdeče barve, drugi pa bele, najbolj si to lahko predstavljamo pri karirastem vzorcu ali pri rdečih rožah na beli majici. Kakšna pa bi bila obleka, če bi zapisali, da je belordeča ali belo rdeča? Bila bi rdeče barve, vendar belega, bledega, pobledelega ali spranega videza. Besedo belo bi lahko zamenjali z drugimi prislovi, ki vsi odgovarjajo na vprašanje kako (rdeča)?, npr. svetlo rdeča, blede rdeča ali rahlo rdeča. Kot ste videli, v teh zadnjih primerih nisem uporabila vezaja, ker ne gre za to, da je obleka rdeče in bele barve, temveč da je samo rdeče barve, ta rdeča barva pa ima svetel odtенок.

Še lažje to ponazorimo z drugimi barvami, npr. sivozeleno. Sivozelena je zelena barva, ki ni take barve, kot je mlado bukovno listje, pač pa bolj sivkasta, kakršni so vrbovi ali oljčni

listi, ko jih privzdiguje veter. Pravopis dovoljuje, da lahko tovrstne barvne odtenke zapišemo na dva načina, torej sivo zelen in sivozelen (podobno še: modrozelen ali modro zelen, črnoder ali črno moder). Tiste barve, ki jih lahko pretvorimo (npr. čokoladno rjav je rjav kot čokolada), pa pišemo samo narazen: cimetasto rjav je rjav kot cimet, opečnato rdeč je rdeč kot opeka, vinsko rdeč je rdeč kot vino, pariško moder je moder kot pariško nebo, snežno bel je bel kot sneg. Odgovor na vprašanje iz naslova bi torej bil: sivo-zelen je sive in zelene barve, sivozelen in sivo zelen pa je zelen, vendar s sivim odténom. Iz naštetih primerov lahko razberemo, kako pomembno ločilo je vezaj, saj je pomenotvoren. V naštetih primerih pomeni *in*, zato je obleka lahko sivo-zele-na, če je dvobarvna; in zelena, vendar s sivim odténom, če je sivozelena ali sivo zelena.

Upam, da se našti primeri komu niso zdeli preveč zakomplicirani, da ni pordečel v obraz zaradi jeze, pozelenel od zavisti ali posivel zaradi slabosti ali skrbi, tudi za izražanje takih stanj lahko namreč uporabimo barvne odtenke – in to brez vezaja.

Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

Kratke

Predstavitve romana Molk koloradskih hroščev v Mavhinjah

V toplih in soparnih julijskih dneh pripravlja kmetija pri Normi iz Mavhinj v sodelovanju s tržaško založbo Mladika poletno srečanje ob zadnji knjigi Marija Čuka Molk koloradskih hroščev. Gre za roman – duhovit, oster, kritičen, nežen, slogovno mojstrsko oblikovan, ki je od vsega začetka doživel odličan sprejem pri bralcih (saj je bil že kmalu po

Prof. Boris Paternu, Marij Čuk in Boris Kobal.

izidu ponatisnjen). Marij Čuk bralcem spregovori z izrazito izrazno sproščenostjo, ki pisatelju dopušča, da ubira različne pripovedne nivoje, ki se iz vsakdanje govorice dvigajo v izbrane lirčne izpovedi. V svoji pripovedi pisatelj odpira ključna vprašanja ohranjanja samobitnosti, jezika in pripadnosti Slovencev, ne samo v t. i. manjšinskem prostoru, ampak na celotnem slovenskem etničnem ozemlju. Zato je delo zanimivo in izzivalno. Srečanje bo na kmetiji pri Normi v Mavhinjah št. 11 v četrtek, 13. julija 2017, in se bo začelo ob 19. uri. Z avtorjem Marijem Čukom se bo pogovarjala Mladikina urednica Nadia Roncelli.

Vinko Škerlavaj že 40 let zvest organist!

Vinko Škerlavaj je leta 1970 začel igrati klavir pri prof. Stanetu Maliču v Finžgarjevem domu na Opčinah. Z orglami se je prvič srečal štiri leta pozneje. Vzporedno je začel igrati pri Galebih z g. Francem Pohajačem, in sicer klavir in harmoniko, do osemdesetega leta, ko so doživeli velik uspeh in šli v Ameriko z Mavrico. Leta 1982 je začel korepetirati v Tržaškem oktetu, tri leta pozneje pa tudi peti. Huberta Berganta je spoznal na tečaju orgel, ki ga je organizirala ZCPZ poleti, nato pa je obiskoval celoletni tečaj orgel z Matejem Laverjem. Vinko Škerlavaj, ki od leta 1977 spremlja na orgle MePZ Sv. Jernej, je ob svoji 40-letnici neprekinjenega orgljanja 24. junija posvetil sv. mašo pokojnim pevcem, organistom in dirigentom.

Foto Zvonko Vidau

SREČANJE TREH SLOVENIJ NA VIŠARJAH

V nedeljo, 6. avgusta, bo tradicionalno Romanje treh Slovenij na Svete Višarje, ki ga prirejata Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi. Letos bo 29. po vrsti, ob 10.30 bo predavanje slovenskega pravnikarja in politologa iz Argentine prof. Andreja Finka z naslovom Upanje v večno Slovenijo!, ob 12.00 bo slovesna sveta maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi in drugimi duhovniki daroval ljubljanski nadškof msgr. Stanislav Zore. Ob 13.00 bo na ploščadi za cerkvijo kratak kulturni program, ki ga bosta z glasbo obogatila DPS Zarja in Kvartet klarinetov Godbe ljubljanskih veteranov. Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič prirejata v okviru poletnega niza Srečanj pod lipami avtobus za Svete Višarje. Zberemo se v Gorici ob 7. uri, s Sv. Višarj odhajamo popoldne. Če bo odziv, bomo uredili tudi za postanek na Tržaškem. Informacije in prijave v uradu Kulturnega centra Lojze Bratuž od ponedeljka do petka med 8.30 in 12.30, na telefonski številki 0039 - 0481 - 531445 ali po elektronski pošti info@centerbratuz.org

Vsakoletna slovesnost na Vejni

Sveta Ciril in Metod res varujta svoj rod!

Kar lepo število slovenskih vernikov se je odzvalo, kljub vročini, vsakoletnemu vabilu na počastitev svetih bratov Cirila in Metoda v svetišču Fatimske Matere in kraljice na Vejni. V nadaljevanju tradicije, ki se je pričela v šestdesetih letih s takratnim novomašnikom Milanom Nemacem, je tudi letos vodil somaševanje deseterice slovenskih sobratov svetogorski novomašnik Gabriel Kavčič iz Govejka pri Ledinah, edini letošnji iz Primorske od trojice slovenskih. Ob strani mu je stal letošnji zlatomašnik, trebenski župnik Ivo Miklavc. O bratovščini slovenskih svetnikov in zgodovini srečanj na Vejni je spregovoril gospod Jože Markuža. Na veliko delo Stanka Janežiča in drugih se je spomnila tudi proseška domačinka Magda Bukavec v toplem pozdravu novomašniku. V pridigi je gospod Kavčič izrazil veliko domoljubno zadovoljstvo ob srečanju s

tržaškimi Slovenci prav na Vejni in poudaril, da je Kristus še posebno povezan s šibkimi, kakršni so manjšinci, in je prav njim še posebej namenjeno evangelijsko vabilo "Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vam bom dal počitek". Povezal se je seveda s svetima Ci-

rilom in Metodom in spregovoril o pomembnosti njune zavzetosti za domači jezik. Številno občestvo z narodnimi nošami se je nato v procesiji podalo v spodnjo cerkev h Kraljevemu oltarju slovenskih svetnikov. Tu je številni združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov po vodstvom Edija Raceta zapel še mogočni pozdrav in poklon slovenskega rodu svojima junakoma. Lepo se je ujemale evangel-

jsko besedilo, ki uokvirja tudi Kraljev Križev pot slovenskega naroda na Katinari po pogubnih strelah na bazovski gmajni. Slovenci so od tedaj zasedli tretje mesto med žrtvami na svetu v primerjavi s številom prebivalstva, zaradi vojne, ki jo je sprožila Italija. Številna udeležba na vsakoletnem slovenskem srečanju na Vejni je pokazala zavzetost in odgovornost za vztrajanje pri prisotnosti v svetišču na domačih tleh, kljub temu da se je v njem nabralo veliko enoumske navlake, ki nikakor ne spada v cerkev in globoko žali čustva domačinov.

MO

Foto MO

Katoličani zahtevamo ustavno zajamčeno spoštovanje naše vere, svetih krajev in podob! Skrunitev edine podzemne cerkve pri nas

V nedeljo, 18. junija 2017, je po napovedih organizatorja Zavoda Itau ob 12. uri v podzemno cerkev pri Socerbu prišel Stephen Turoff. V Sloveniji se samooklicani zdravilec rad zadržuje, ne nazadnje tudi zaradi zajetnega izkupička vsakega obiska. Tokrat je bil ponovno zbran s svojimi sledilci, da bi v podzemni cerkvi Svetega Socerba izvedli še eno svojih seans s svetlobnimi krogi in nekakšno magično "mašo". Stephen Turoff v sveto jamo pri Socerbu prihaja že vrsto let. Novica bi verjetno šla mimo mene, če me ne bi prijatelji opozorili na članek duhovnika Bogdana Vidmarja, ki je katoličane povabil k premisleku, ali bomo takšne očitne zlorabe še naprej dopuščali. Odločil sem se, da grem pogledat, ali se bo okultni dogodek res zgodil.

Potreben bo odločen NE zlorabam krščanskih svetišč in znamenj

Kakšnih petnajst minut pred dvanajesto sem prispel na parkirišče pred gradom Socerb. Opazil sem precej avtomobilov v bližini gradu in v belo oblečene ljudi na potki proti jami. Na gozdni jasi pred jamo Svetega Socerba me je čakal zanimiv prizor. Turoff je sedel pred množico kakšnih 150, večinoma v belo oblečenih ljudi, z lilijami v rokah. Šel sem mimo njih in vstopil v podzemno cerkev Svetega Socerba. Potreboval sem nekaj minut, da sem se privadil na šibko svetlobo v jami. Na mestu, kjer je bil oltar, ki so ga komunisti po vojni onečastili in uničili, je stal improviziran oltar, poln

rož in sveč, ki so zložene dajale silhueto angela. Boga sem prosil za pogum, Svetega Socerba pa za duhovno bližino. Čutil sem, da iz tega kraja ne smem oditi molče. Morda smo katoličani v preteklosti molčali zaradi

zbrano množico sem spomnil, da smo na svetem kraju, pred edino podzemno cerkvijo slovenskih katoličanov. Izrazil sem protest proti zlorabi svetih oseb, podob in krajev v namene spiritizma in okultnih seans New Age

dejal: "As You said - We live in Democracy", zatem odšel proti jami... Ja, res živimo v demokraciji, zato sem Turoffu in prisotnim povedal, da sem zaradi njihovega ravnanja kot katoličan prizadet in da z onečaščenjem naše edine

podzemne cerkve žalijo moja verska čustva. Niso me poslušali. Z žalostjo v srcu in z grenkim občutkom sem se sprehodil do gradu Socerb. Vrata so bila zaklenjena in pogled na Tržaški zaliv sem med molitvijo za zdravo pamet in ozdravitev narodovih duhovnih ran občudoval s potke pod gradom.

Ne pozabimo na zbiranje v Njegovem imenu

Simbol zaklenjenega gradu pa me vleče že v drugo zgodbo. V njej smo slovenski katoličani ravno toliko

cenjeni kot nekdaj tlačani. Tudi zanje so bili gradovi gospode večinoma zaklenjeni. Dobri so bili za garanje in plačevanje davkov. Takšni usodi je zapisana tudi večina sodobnih katoličanov. Brigamo se zase in družine, delamo, davkarja nas celo hvali, da pridno plačujemo davke, voditi pa nas sme in zna le sodobna levičarska smetana. Morda še najbolj za nos. A kot sem omenil, je drugorazrednost katoličanov v naši družbi zgodba zase, v kateri pa slovenski katoličani nikakor nismo brez krivde. Prej brez poguma in glasu, kajti pogosto niti dva niswa zbrana v Njegovem imenu, kot se je primerilo pred jamo Svetega Socerba.

Franci Donko

strahu pred nasiljem ali brezbriznosti, a v času demokracije ne bi smeli več! Strunjanski križ so nam dvakrat požgali, brezjanski Mariji v naročje dali podgano, v koprski stolnici razbijali kipe, v jami Svetega Socerba pa se dogaja skrunjenje svetega prostora! Katoličani smo dolžni opominjati zavedene brate in sestre

Ko sem prišel iz jame Svetega Socerba, je Turoff ravno končeval svoj nagovor. Med množico sem se mu približal, in ko je vstal, da se napoti proti jami, sem dvignil roke in prosil za trenutek pozornosti. Nagovor sem pričel v angleščini, saj sem predvideval, da organizatorji ne bodo navdušeno prevajali mojih besed. Turoffa in

gibanja, kar Stephen Turoff nedvomno uspešno počne že vrsto let. Ljudi sem nato v materinščini opozoril, da z udeležbo na takšnih dogodkih Jezusa, božjo Mater in svetnike v resnici žalijo, čeprav tega morda niti ne vedo. Turoffa in prisotno množico sem prosil, naj se odpovejo dogodku in se sprehodijo do gradu, občudujejo pogled na Tržaški zaliv in morda tam meditirajo. Njega in prisotne sem spomnil, da demokracija ni v tem, da zlorablamo svetišča, ter da Sveti Socerb ni zaračunaval 25 evrov za obisk jame, niti 65 evrov za nekakšno zdravljenje. Je demokracija res krinka za novodobne zlorabe, celo bogoskrunstvo? Turoff me je poslušal, nato pa

Ekskurzija DSI in Slovenske Vincencijeve konference

Po Krasu, po poteh slikarja Toneta Kralja

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu si je letos izbrala za svoj že tradicionalni spomladanski izlet ekskurzijo po brkinskem Krasu po poti umetnika Toneta Kralja. Slovenski umetnik, slikar Tone Kralj, se je rodil na Dolenjskem 23. avgusta 1900. Deloval je po širni Evropi, mnogo svojega dela pa je posvetil Primorskemu, in to še zlasti v času njene najtemnejše zgodovine, in ji ostal zvest vse življenje.

Kralj je poslikal številne cerkve, o katerih je tekla beseda na srečanju, ki ga je v ponedeljek, 6. februarja 2017, organiziralo Društvo slovenskih izobražencev. Na tem večeru je zgodovinar in raziskovalec gospod Egon Pelikan, doma iz Mirna pri Gorici, podrobno prikazal slikarsko delo, ki ga je Tone Kralj opravil na Primorskem. Postal je prenovitelj in skoraž edini ustvarjalec cerkvenega slikarstva tistega časa na Slovenskem, zlasti za upodabljanje slovanskih svetnikov. Ker pa je velik del teh poslikav zagledalo luč v ne ravno prijaznem zgodovinskem obdobju, v času fašističnega pritiska nad našim narodom, je Kralj moral delati skoraj na skritem in v večnem strahu pred fašističnimi vohljači. Tone Kralj je v svojih poslikavah upodabljal negativne like iz takratne fašistične strahovlade. Zaradi tega prikaza veličine in pomena dela Toneta Kralja za naš narod tu ob meji so prisotni izra-

zili željo, da bi obiskali vsaj nekaj cerkva na Krasu, ki jih je Kralj poslikal in so lepo ohranjene. Zato so se pri Društvu slovenskih izobražencev in pri Vincencijevi konferenci domenili, da obiščejo vsaj nekatere izmed teh cerkva. Tako je g. Egon Pelikan pristal, da bo vodil ekskurzijo, in pripravil podroben program obiska vsaj štirih cerkva na brkinskem Krasu.

V četrtek, 8. junija, nas je avtobus popeljal iz Trsta po Opčinah, Bazovici in Kozini do vasi Slivje, prijazne vasi na hribovitem območju levo ob cesti Kozina – Reka. Tu je bila naša prva postaja. Zbrali

smo se ob veliki župnijski cerkvi, ki leži na obširnem prostoru ob robu naselja. Ob vstopu v cerkev sta nas presenetili prostornost in lepa urejenost, in to še zlasti njena celotna poslikava, delo slikarja Toneta Kralja. Naš vodič g. Pelikan nam je podrobno obrazložil naslikane upodobitve, zlasti svetopisemske figure, ki tu nastopajo. Po krajšem razgovoru o načinu dela tega umetnika smo se odpeljali na ogled druge cerkve v našem programu, in to v vasio Hrenovice. Vasica leži ob vzhodnem vznožju Nanosa, med rodovitnimi polji in senožetmi. Na bližnji vzpetini, domačini jo imenujejo Fara, stoji cerkev, posvečena sv. Martinu. Tudi tu je Kralj opravil veliko delo in lahko trdimo, da je to majhen bisser naše sakralne umetnosti. Naš vodič nam je obrazložil posamezne naslikane prizore, a morali smo nekoliko pospešiti ogled, kajti bil je že čas za kosilo. Poslovili smo se od prijazne vasi in se odpeljali v Senožeče na kosilo. Po okusnem obedu v prijetnem gostišču je bilo treba ponovno na pot, saj smo imeli na programu ogled še dveh cerkva.

Prva od teh je bila v vasi Avber. Avber je tipična kraška vasica na pobočju manjše vzpetine, obdana z vinogradi trte refošk. Ob robu vasi stoji cerkev, posvečena sv. Nikolaju. Njena bakrena streha in

zvonik čebulaste oblike, edinstveni primer na Krasu, sta vidna že ob vstopu v vas. Cerkev je razmerna velika in lepo opremljena. Tudi tu je umetnik Kralj poslikal skoraj vse notranje stene in strop. Naš vodič Pelikan nam je tudi tu zelo podrobno prikazal poslikave nekaterih prizorov bibličnih osebnosti, ki jih poznamo tudi iz obravnave naše zgodovine. Čas nas je preganjal in opominjal, da se naša ekskurzija bliža koncu. Na povabilo našega vodiča smo se poslovili od te prijazne in zgodovinsko znane vasi ter se odpeljali v nam dobro poznano večjo kraško vas Lokev, ki je dobila ime po velikih lokvi, kalu, kjer so napajali živino. Starejši del vasi je strnjen okoli župnijske cerkve in obrambnega stolpa, ki so ga domačini postavili leta 1485 kot obrambo pred Turki in je zaščiten znak Lokve. Cerkev je posvečena nadangelu Mihaelu. Tone Kralj jo je poslikal v letih 1942 - 1943, torej v dobi druge svetovne vojne. Ogled cerkve te res preseneti, saj jo je Kralj zelo mojstrsko poslikal. Nedvomno vsakdo lahko opazi, na kar nas je naš vodič Pelikan tudi opozoril, da je bilo delo opravljeno v vojnem času in za naš življenjski nenaklonjenem obdobju. Po ogledu cerkve smo na hitro obiskali še vojaški muzej v bližnjem protiturskem stolpu. Poslovili smo se od vasi Lokev ter nadaljevali pot proti domu. Bil je prijeten, poučen izlet, za katerega gre toplo zahvala v prvi vrsti strokovnemu vodji, zgodovinarju g. Egonu Pelikanu, ter organizatorjem izleta, Slovenski Vincencijevi konferenci in Društvu slovenskih izobražencev.

AS

Ob zaprtju Pokrajina Kako bo z meteorološko službo ?

Pokrajina Trst je v zadnjih dveh desetletjih razvila omrežje za zbiranje in obdelavo meteoroloških podatkov, ki ga sestavlja 21 merilnih postaj, postavljenih na različnih mikroklimatskih območjih tržaškega ozemlja. Poleg zaloga same Pokrajine je bil projekt deležen podpore Sklada za Trst in financiranja v okviru projekta za čezmejno

sodelovanje Interreg, pri znanstvenem razvoju in tehničnem vodenju projekta pa je na osnovi konvencije imela zelo pomembno vlogo tudi tržaška univerza. Tako piše uvodoma deželni svetnik SSK Igor Gabrovec v svojem svetniškem vprašanju, ki ga je pred dnevi predložil deželni upravi. Načrt je bil zelo uspešen - je povedal Gabrovec -, saj so na podlagi dragocenih in stalno

ažuriranih podatkov kmetovalci lahko bistveno omejili uporabo pesticidov in drugih kemičnih sredstev. Z zaprtjem Pokrajine so agrometeorološke postaje prešle na Deželo, najprej k deželni službi za razvoj kmetijstva ERSA, nato pa k Civilni zaščiti. "Od takrat je meteorološka služba mrknila in z njo tudi vse ostale povezane storitve, med katerimi je prav gotovo ključno vlogo imelo redno izdajanje vremensko-kmetijskih sporočil. Dne 30. junija 2017 je zapadla veljavnost konvencije s tržaško univerzo. Zato sprašujem, kako namerava deželna uprava vzdrževati obstoječo infrastrukturo in

nadaljevati pomembno delo agrometeorološkega svetovanja", je dejal Gabrovec. Odbornik Panontin je v takojšnjem odgovoru Gabrovcu zapisal, da formalna predaja omenjenih postaj še poteka, nato jih bo civilna zaščita informatiko prenovila in povezala z deželnim omrežjem meteoroloških postaj. S tem namerava deželna uprava racionalizirati beleženje in obdelavo najrazličnejših podatkov, ki so izjemno koristni za dejavnosti na celotnem deželnem območju, za njihovo uporabo v kmetijstvu pa bo zadolžena ustanova ERSA, je še obrazložil odbornik.

Marko Repnik nov direktor JSKD gost v Trstu

Obisk za spoznavanje delovanja ZSKD in članic

Marko Repnik je pred nekaj meseci nasledil Igorja Teršarja na mestu direktorja Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Nov direktor je bil gost Zveze slovenskih kulturnih društev. Spremljala ga je njegova pomočnica za program Urška Bittner Pipan. Srečanje, ki je potekalo v Trstu, je vodila deželna predsednica ZSKD Živka Persi ob pokrajinski predsednici za Goriško Bruni Visintin in

zaposlenih. Ker je ZSKD v prvi vrsti zveza društev, je prvi del obiska potekal prav z namenom, da spoznajo predstavniki JSKD bogato društveno delovanje, zato je delegacija najprej obiskala Prosvetni dom na Opčinah in spoznala dejavnosti društva SKD Tabor. Drugi del obiska je potekal na sedežu ZSKD, kjer sta se lahko gosta približe seznanila z vsem razvejenim delovanjem Zveze. Poudarjene so bile

predvsem dejavnosti, ki potekajo v sodelovanju s partnerji iz Slovenije, katerih je JSKD v večini primerov pokrovitelj. Gre za Primorsko poje, Revijo kraških pihalnih godb, Teden ljubiteljske kulture in Tabor slovenskih

zborov v Stični. S strani ZSKD-ja se je izpostavilo predvsem prizadevanje za vključevanje mladih v realnost ljubiteljske kulture. Primer dobre prakse na tem področju je seminar za mentorje otroških in mladinskih dramskih skupin, ki je potekal lani in ki ga je v večji meri

Obvestila

Na dan sv. Ane, v sredo, 26. julija, bo sv. maša ob 10.30 v cerkvi sv. Ane, ul. Valmaura.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami darujejo Anamarija Durnik 20 evrov, Ivica Švab 10 evrov, Anita Perič 25 evrov, Silva in Livio Valenčič 20 evrov.

Za društvo Rojanski Marijin dom A. M. 20 evrov, Sonja in Fulvijo 30 in 30 evrov.

V spomin na ljubljene starše

darujeta Drago in Sonja Ukmar za cerkveni pevski zbor iz Rojana 30 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje daruje N. N. 500 evrov, za lačne otroke v Etiopiji daruje A. M. 50 evrov.

Darove lahko nakažete tudi potom: ZADRUŽNI KRAŠKI BANKI IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan via Cordaroli 29 34135 Trst

Zdravstvo

Tudi FJK za obvezno cepljenje zaposlenih v zdravstvu

Konferenca dežel in države je na nedavnem zasedanju v Rimu dala soglasje k vladnemu odloku, ki predpisuje obvezno cepljenje za otroke v vrtcih in šolah. Toda zbor dežel je obenem predlagal, naj obvezno cepljenje velja tudi za zaposlene v zdravstvu. Priporočilo vladi je podprla večina zastopnikov dežel, med njimi tudi predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani. Proti sta glasovali le Veneto in Dolina Aoste.

Vladni odlok je sicer že spremenil

senat, ki je nekoliko omilil izvorno besedilo. Število obveznih cepljenj je z dvanajstih padlo na deset, občutno manjše pa so tudi kazni zoper starše, ki ne cepijo otrok. Popravki, ki so jih izglasovali senatorji, bodo najbrž obveljali, saj ni možnosti, da bi besedilo spreminjala še poslanska zbornica. Že ob malenkostnem popravku bi moralo zakonsko besedilo spet skozi sito senata, s čimer bi potekel rok 60 dni, kolikor jih ustava določa za uzakonitev vladnih odlokov.

ARC/PPV

Učni predlog

Za dijake italijanskih šol bi bila oblika enotedenske didaktike v modaliteti "full immersion" na naših šolah vseh vrst in stopenj odlična priložnost, da usvojijo določeno zanimanje za naš jezik, za našo kulturo, za našo književnost. Poučevanje slovenščine na italijanskih šolah je nedvomno neobhodno potrebno in ga je seveda treba krepiti in nadaljevati, ob tem pa bi bilo potrebno, da postane za prihodnje generacije ustaljena navada, da dijaki italijanskih šol, med šolskim letom, preživijo določen čas, en teden pouka na primer, v modaliteti "full immersion", na naših šolah vseh vrst in stopenj, na katerih bi imeli odlične, temeljite možnosti, da v določenem, specifično izoblikovanem didaktičnem kontekstu usvojijo in razvijejo kompetence v slovenskem jeziku ter znanje na področju naše književnosti. Mislim, da v trenutku, ko bi učitelji in profesorji naših šol naše otroke, učence in dijake, informirali, da bodo prišli njihovi vrstniki iz italijanskih šol k njim in jim odločno priporočali, naj lepo govorijo po slovensko, ker bodo tako dokazali, kako je lepa slovenščina, sem prepričana, da bodo naši dijaki zelo motivirani, da se čim boljše izražajo, ker se bodo čutili odgovorne za ta projekt. Prepričana sem, da se bodo vsi potrudili in govorili v lepi slovenščini, ker bodo prav oni aktivni protagonisti in voditelji znotraj svojih šol. Interakcija med njimi bo nedvomno pozitivno učinkovala, v smislu in predvsem h krepitvi samozavesti naših otrok. Seveda je nujno potrebno, da komisija skrbno izbere otroke iz italijanskih šol, ker morajo biti za pouk slovenščine v slovenščini dovolj nagnjeni in dovolj motivirani. Prvo poskusno leto se lahko prične enostavno bolj easy, in sicer z uvajanjem majhnega števila otrok za vsako stopnjo naših šol od otroškega vrtca, primarne šole, sekundarne šole prve do sekundarne šole druge stopnje. Omeji se pa lahko na eno šolsko stopnjo. Treba je o tem malo razmisliti. Učno osebje pripravi, na primer, za vsak dan, in sicer za šest dni, od ponedeljka do sobote, učne enote, po tri ure pouka; ena učna enota naj bo namenjena slovenskemu jeziku, druga učna enota pa naši književnosti, tretja naši sodobni zgodovini. Dijaki bodo v razredu poslušali didaktiko izključno v slovenskem jeziku. Didaktika naj bo prisrčna, prijazna, v znak lepega sprejema in gostoljubja. Tega ni potrebno posebno poudarjati, kajti naše šole so vedno imele in imajo še danes izrazito konotacijo humanosti, gostoljubnosti in prijaznosti.

financiral ravno JSKD. V nadaljevanju je predsednica Persi direktorja Repnika povabila na Slofest ter mu natančneje opisala potek priprav in osnutek programa. Izpostaviti gre tudi Mednarodno likovno kolonijo, ki bo letos v Lonjerju v organizaciji ZSKD in tamkajšnjega društva povezala mlade Slovence iz Italije, Slovenije in Avstrije. Med pestro razpravo so prišla na dan obojestranska

prizadevanja za tkanje tesnejših stikov med Slovenci v Italiji in matično državo za izpostavitve t. i. skupnega kulturnega prostora. Poudariti gre, da je na področju kulture JSKD eden od najbolj učinkovitih slovenskih državnih akterjev. Dan se je končal z obiskom Narodnega doma in tamkajšnjega Oddelka NŠK za mlade bralce ter Tržaške ga knjižnega središča.

Prva zgoščenka Barskega okteta / Judje dolin

Naj še doni slovenska pesem v Benečiji!

Kjer so gore visoke, je vse ostalo dolina. Četudi se imenuje vas Bardo/Lusevera in dejansko

člani družine Černo. Seveda pa je velik delež k zgoščenki prispeval vodja okteta David Klodič. Med ljudskimi so tu-

leži na vzpetini nad Tersko dolino/ Alta Val Torre, se ljudje prištevajo k ljudem iz dolin. Tak je tudi naslov, v narečju *Judje dolin*, prvi zgoščenki Barskega okteta. Slovenska pesem se ohranja in pravo veselje preveva človeka, ko v oktetu vidi mlade, ki pojejo, kot so peli dedje, kot so peli starši. Letos na prvo julijsko soboto je Barski oktet s koncertom v cerkvi sv. Jurija v Bardu predstavil nekatere pesmi z zgoščenke. Zapeli so tako ljudske, nekatere tudi iz sosednjih dolin (Rezija), pa tudi nekaj avtorskih pesmi, med njimi se pogosto pojavljajo kot avtorji

di pesmi, ki jih je ohranil veliki zbiratelj Pavle Merku'. Barski oktet je v nadaljevanju zapel še nekatere sodobnejše pesmi, tudi v angleškem jeziku.

Kot gost je prišel v duhu povezanosti vseh zamejskih ljudi zbor iz Nadiške doline, Fajna banda. Gotovo je vse obiskovalce, ki so napolnili cerkev, navdušila pesem *Rastejo v strmi gori*, saj pogled ob pesmi dobesedno splava

skozi veliko stekleno okno v gore, v Muzce, na Lanež, ki bdi nad dolino. Posebej lepa je bila tudi pesem *Pojdem v Benečijo*, ki človeka preprosto povabi, da bi raziskal vse tiste doline in spoznal "ljudi dolin". Res simbolično je, da je bil koncert prav na predvečer zaobljubljenega praznika Svete Marije Zdravja, ki v nedeljo zbere številne ljudi in obiskovalce na procesiji, ko skozi vas nesejo velik Marijin kip. "Ljudje dolin" z veseljem ohranjajo tradicijo, pri navadah in petju. Oktet je svoj koncert ob predstavitvi prve zgoščenke

končal s pesmijo *Mnogaja lieta*. Naj še mnoga leta živi slovenska pesem v Beneški Sloveniji in naj mladi ohranjajo to neprecenljivo dediščino! Radi jim bomo prisluhnili.

Marjan Bradeško

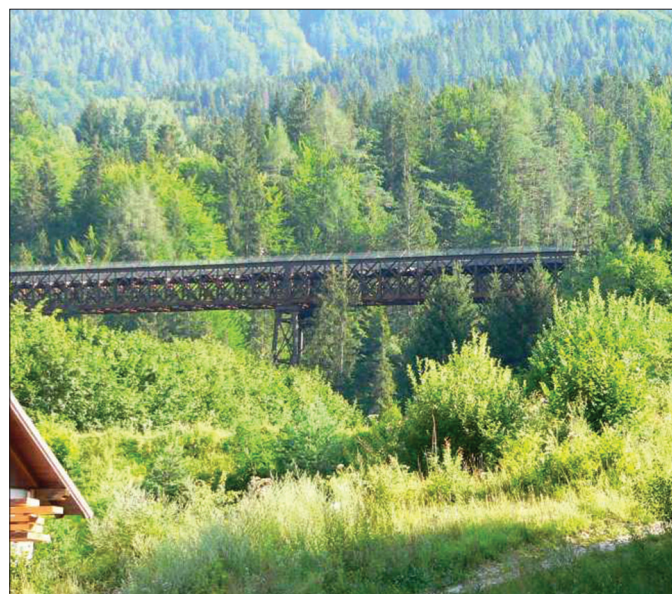
Kolesarske in pešpoti je boljše opremiti z zgodovinskimi podatki

Iz zamujenih starih priložnosti k novim

O zamujenih zgodovinskih priložnostih šepetajo opuščene namere ali ostanki povezovalne železnice iz Soške doline v dolino Ziljice in Save Dolinke. Žal pa so za aktivnega dopusta željne turiste zelo pomanjkljivo opremljene s podatki pestre zgodovinske, kulturne, tehnične dediščine in naravnih znamenitosti.

Turizem rabi veliko kakovostnih prometnih povezav in malo posegov v naravo, zaradi njih. Zaradi vojaško strateških namenov je nameravala Avstro-Ogrska z železnico povezati Savsko s Soško dolino. V Soški dolini bi prišli iz predora na svetlo v Loški Koritnici. Nazadnje je prevladala zamisel o t. i. Bohinjski železnici. V turistične namene pa želijo obnoviti železniško povezavo med Soško dolino in Jezersko dolino skozi rabeljski rudnik. Žal, železna zaveza je botrovala zaprtju "železne ceste" med Trbižem in Ratečami ter tako tudi z danes slavno Planico, kjer bi še kako prišla prav posodobljena nekdanja železniška proga. Za popravilo posledic še ni videti nobene volje in tako te neumnosti še niso odpravili, čeprav je to svoj čas zavrlo kako-

veličasten viadukt iz železnih profilov. Starejši domačini še vedno žalujejo za nekdanjo železniško povezavo, turisti pa jo mestoma zaznajo le, ko se peljejo po sedanji turistični kolesarski poti od Trbiža do Mojstrane in še nekaj dalje. To je seveda slab obliž na rano nekdanje odlične pro-

metne povezave, ki ni bila le prometna, ampak "človeška". Totalitarni režimi pridejo na oblast s sklicevanjem na "človeka", potem pa na obljube pozabijo, nanj pa ne, saj je strogo nadziran... in mora biti tiho, tudi ob največjih neumnostih. Edini del kolesarske poti na gorenjski strani, ki še dolgo ni bil

den železni most. Ob njem vodi pešpot. Malo naprej je še eden, dolg cca. 200 metrov, kmalu potem ko pridemo ven iz Martuljke proti Jesenicam. Tam, kjer je bila nekoč omenjena železniška proga, jo prečka danes glavna cesta. Leta 1882 so morali na vseh deželnih mejah vidno označiti

mejo, in tako je na km 3.808 dobil tudi Belopeški most veliko mejno tablo. Tabla je označevala mejo med deželo Kranjsko in Koroško. Glede na to, da ni razvidna neka dediščina, dobi poznavalec občutek, da je nekega upravljavca

s prostorom skoraj sram, kaj je naredil njegov predhodnik... V knjigi Ein Verkehrsweg erschliesst die Alpen avtorjev Dietmarja Rauterja in Herwiga Rainerja, in sicer drugi del: Die Nebenbahnen der k. k. Kronprinz Rudolf-Bahn je veliko podatkov o nekdanji železnici. Napisana je izredno strokovno, z vsemi zgo-

Katja Ferletič

TAKI SMO (1)

Pojav "fast fashion" ali demokratizacija mode: vsi si lahko privoščimo modne novosti!

Se vam je kdaj zgodilo, da ste stopili v trgovino oblačil z namenom, da samo pogledate, ali vam je kaj všeč, in pri tem ste zagledali obleko v čudovitem kroju, krasni barvi, po zmerni ceni, a vseeno je niste kupili. Sami sebi dopovedujete, da niste popolnoma prepričani, da morate še malo pomisliti. Nekaj dni kasneje ste se vrnili v trgovino in na prostoru, kjer je visela "vaša" obleka, je zdaj nekaj popolnoma drugačnega. Zdi se, da se je ponudba oblačil v trgovini povsem spremenila, na obeh straneh in policah je že nova kolekcija.

Taki hitri izmenjavi, ki ima namen kupca prepričati, naj takoj izkoristi priložnost, sicer obleke ne bo več dobil, pravimo "fast fashion" ali hitra moda.

Pojav hitre mode se je začel razvijati na globalni ravni že v osemdesetih letih, in sicer samo med blagovnimi znamkami, ki so začele ponujati izdelke s srednje-nizkimi cenami. New York Times je prvič uporabil izraz "fast fashion" leta 1989, ko je modna hiša Zara odprla svojo prvo trgovino v New Yorku. Začelo se je govoriti o demokratizaciji mode, ekonomskem fenomenu, ki je pripomogel k temu, da se je večina ljudi začela okusno

oblačiti in se zgledovati po zadnjih modnih težnjah. V Italiji je tak način delovanja prva preizkusila modna hiša Benetton. Ta je kupcu ponudila izdelke v izvirnih, takoj prepoznavnih krojih in barvah. Danes se pa dogaja, da velike družbe, ki imajo ogromno število trgovin v mestih po celem svetu, skušajo posnemati modele znanih modnih ustvarjalcev in nuditi potrošniku "low cost" verzijo, npr. Guccijeve z vezavami okrašene srajčke, torbice Stellecty McCartney, temno modri plašč z zlatimi gumbi Lanvina ... Ne govorimo več o nizko cenovnih izdelkih, ki jih potrošnik kupi z razumljivim namenom, da marljivo prihrani denar, ampak o izdelkih, ki nudijo dodatno vrednost v tem, da postane nji-

hov nakup pozitivna izkušnja, ker za nizko ceno dobimo nekaj lepega in na videz dragocenega.

Po navadi take družbe ustvarijo novo kolekcijo, ki se zgleduje po tistih, ki so jih slavne modne hiše predstavile na modnih defilejih tudi desetkrat ali dvanajstkrat na leto. Njihov moto je: moramo prodati nekaj, kar je "fashion", a tudi dostopno. Take modne hiše so npr. H&M, ki je nastala na Švedskem, Promod v Franciji, Zara in Mango v Španiji, Topshop v Veliki Britaniji, Uniqlo na Japonskem. Te stalno spreminjajo ponudbo oblačil v svojih trgovinah. Tako skušajo privabiti tistega potrošnika, ki ga zanimajo zadnje novosti, ki hoče biti vedno "in", toda za zmerno ceno, in ki vsekakor ve, da se poceni oblačila po navadi zrabijo prej in jih bo zato kmalu moral zamenjati.

Modne hiše "low cost" so tako skrčile cikle izmenjav kolekcij, da ne moremo več govoriti o modnih sezonah pomlad/poletje, jesen/zima, ampak o stalnih obnovitvah, v katerih ponujajo oblačila za različne temperature in vremenske razmere. Čas, ki preteče od zaznavanja novega modnega okusa, prenosa le-tega v modele do začetka proizvodnje in dostave v posamezne trgovine, ne sme biti daljši od 15 dni. Ritmi, s katerimi ta podjetja izdelujejo oblačila in obutve, so lahko vzdržljivi samo zato,

ker so glavne faze proizvodnje prenesene v države, v katerih je delovna sila zelo poceni in večkrat nečloveško izkoriščena.

Kupec, ki spremlja modne novosti pret-a-porterja (ki se sicer že zgleduje po "visoki modi" ali "haute couture"), a si jih ne more privoščiti, ne vlaga več svojega denarja v dražja, a kakovostna oblačila z namenom, da mu bodo trajala več let, ampak obratno, kupi cenejšo, lepo, modno obleko z zavdanjem, da jih bo v izložbah kmalu našel veliko novih in bo ta postala stara in zamenljiva. Novo je lepše!

Torej, če hočemo biti vedno "fashion", ne zgubljammo časa: odložimo časopis in takoj v trgovino!

Čez beli potok

Stara železnica - Trbiž

speljan po trasi bivše proge, je približno 1.5 km od bivše postaje v Planici pa do državne meje. Pozornost turista vzbujajo kamni z železniškimi oznakami, vendar si vsak ne zna razložiti, kaj nam pripovedujejo. Tako je na slovenski strani ohranjenih kakih osem, naprej do Trbiža pa še štirje. Sem in tja je ob kolesarski stezi ohranjena še kakšna majhna železniška postaja, hiša, v barvi, kakršno ji je pač določil novi lastnik, okolje pa prav tako prepuščeno njegovemu okusu. Neki se na območju stare postaje le še skopani odvodni kanali, kar danes bolj malo spominja na to, kaj je nekoč tam bilo. Ko se peljemo s kolesom čez Kranjsko Gorro, gre trasa stare železnice bolj severno, v "daljavi" pa je lepo vi-

dovinskimi podatki in sedanjim stanjem tega dela železniških prog nekdanje avstro-ogrske monarhije. Predstavo o njih lahko dobimo iz številnih fotografij in ilustracij. Tako tudi podatek, da je bila železniška proga Trbiž-Ljubljana zgrajena v za takratne razmere rekordnih trinajstih mesecih! Dolga je bila 102,7 km. Proga je bila za javni promet slovesno odprta 14. decembra 1870. V začetku je bila "kilometrirana" iz Ljubljane, potem pa iz St. Valentina (po 1873). Po 1. svetovni vojni pa je dobila "italijansko" kilometriranje do državne meje pri Ratečah, dalje pa "jugoslovansko". Seveda, bila je del gospodarsko in vojaško strateške vizije. Imela pa je Avstro-Ogrska hudo zastarelo vizijo demokratizacije in zatirani niso imeli interesa preprečiti njenega propada. Nič novega ni, da sta iz podobnih razlogov propadli tudi obe Jugoslaviji in je nevarno, da bo še marsikaj drugega. Evropska zveza mora narediti korak naprej, sicer bo zdrsnila nazaj... Tudi, za zdaj obetavni turistični razvoj, je to nujno potrebno.

Miran Mihelič

Upokojenemu koprskemu škofu Metodu Pirihi naslov častnega občana Vipave

V Sloveniji veliko nezadovoljstva s sodbo o meji s Hrvaško!

V Sloveniji sta državna in strankarska politika, zaradi dogodkov in razmer, o katerih se je treba odločati oz. opredeljevati, tudi v poletnem času zelo dejavni. Izhodišče in razlog za tako ravnanje je v največji meri razsodba mednarodnega arbitražnega sodišča v Haagu, o meji med Slovenijo in Hrvaško. Za zdaj je ta sodba le še akt na papirju, saj ga slovenski državni in politični vrh sicer sprejemata in upoštevata, toda ga očitno še dalj časa ne bo mogoče izvajati, torej uveljaviti. Na Hrvaškem namreč razsodbo zavračajo in bi jo radi nadomestili z novimi neposrednimi pogajanjimi med sosednjima državama. Pri tem pa predsednik Slovenije Borut Pahor predstavlja nekakšen zaviralni dejavnik, saj kar naprej ponavlja, da je treba odnose s Hrvaško razvijati zelo previdno, postopno in z vso občutljivostjo, ker da gre za prijateljsko državo. Takšna mnenja pa vsaj v zdajšnji fazi dogajanja, menim, niso utemeljena in koristna ter jih gre ocenjevati le kot populizem in ponavljanje znanega sloga slovenskega državnega poglavarja, ki se kot politik najvišje ravni nikoli noče nikomur zameriti. Slovenski državno-politični vrh je načelno sprejel razsodbo haaskega arbitražnega sodišča in se zavezal za udeležanje določil o meji,

za kar sta se opredelila tudi Milan Kučan, nekdanji predsednik Slovenije, v pogovoru na tretjem sporedu nacionalne televizije, in Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci v Izjavi, ki jo je podpisal msgr. Stanislav Zore, predsednik omenjene Komisije in ljubljanski

lo, da on, soproga Melania in njun mladoletni sin obiščejo Slovenijo. O času obiska se še niso dogovorili.

Glavni in odgovorni urednik tednika Demokracija Metod Berlec je v uvodniku, objavljenem v tej publikaciji, zapisal: "Potem ko smo Slovenci v prejšnjem stoletju

izgubili Porabje, Koroško, Kanalsko dolino, Beneško Slovenijo, Gorico, Trst z okolico in severni del Istre, smo z razsodbo arbitražnega sodišča

izgubili še velik del morja, ki smo ga obvladovali vse do osamosvojitve. Tudi z določitvijo meje na kopnem ne moremo biti zadovoljni, saj smo izgubili večino spornega ozemlja na levi strani Mure, del Razkrižja, Trdinov vrh in nekatera druga območja. Mejo na morju je sodišče določilo po mednarodnem pravu in ne po načelu pravičnosti, ki vključuje tudi zgodovinska dejstva, ta pa so bila ves čas na slovenski strani. Slovenija je dobila na morju samo služnostno pravico dostopa do odprtega morja čez hrvaške teritorialne vode, na katerih lahko

Hrvaška še naprej uveljavlja svoje zakone".

Po mnenju dr. Milana Zvera, podpredsednika SDS in evropskega poslanca, so ZDA bolj na strani Hrvaške kot pa Slovenije, "zato, ker so leve slovenske vlade pretirano koketirale z Iranom, Turčijo in s Putinovim režimom, in to celo v času mednarodnih sankcij proti Rusiji. Slovenska zunanja politika se močno trudi, da bi pomagala Rusiji. To je razbrati celo iz uradnih dokumentov o slovenski zunanji politiki. Po drugi strani pa je čista tišina in mirovanje v odnosih z ZDA. Seveda take stvari ne ostanejo neopažene". Publicist in magister Andrej Aplenc zatrjuje, "da je treba razsodbo arbitražnega sodišča spoštovati. Res pa je tudi, da jo Hrvaška, v skladu z mnogimi izjavami hrvaške vlade, ne bo spoštovala. Ker je za uresničitev razsodbe potrebno njeno spoštovanje obeh vpletenih držav, menim, da dolgoročno sodba arbitražnega sodišča ne bo obveljala. Kako se bo ta mejni spor med Slovenijo in Hrvaško v prihodnjih letih ali desetletjih razpletal, pa je povsem negotovo". Dr. Stane Granda, zgodovinar, ugotavlja, "da Hrvati z nami sproščajo svoje manjvrednostne komplekse, ki jih imajo do Italijanov, Nemcev, Madžarov, tudi Srbov, in zavist zaradi višjega standarda v Sloveniji. Slabše kot do Slovencev se Hrvati obnašajo le še do Bošnjakov". Arhivski svetnik dr. Peter Pavel Klasing je prepričan, "da je sodba o meji slaba tudi zaradi slovenskih strokovnjakov, ki so arbitražne-

mu sodišču poslali slabo pripravljeno gradivo in ga tam še slabše zastopali". Aleš Primc, predsednik politične stranke Glas za otroke in družine, ocenjuje, "da upošteva to, kako je predsednik države Borut Pahor zastavil arbitražo, je bilo nemogoče pričakovati kaj drugega. Glede meje pa počakajmo, da vidimo, kako se bo odločila Hrvaška. Njene bojne ladje že podijo slovenske policiste z nabitim ostrim orožjem, takoj ko prestopijo polovično črto Piranskega zaliva". Marjan Podobnik, politik in direktor Zavoda 25. junij, pa izjavlja, "da je bilo že pred razsodbo mednarodne arbitraže bolj ali manj jasno, kam nas bo pripeljalo strokovno in politično hlapčevanje, ki smo mu priča vse od osamosvojitve. Višek je doseglo prav s pristopom do arbitraže. Pričakujem, da bodo najodgovornejši prej ali slej odgovarjali za svoje početje v času od osamosvojitve Slovenije naprej. Če pa bo tako početje celo nagrajeno, se bojim, da bomo čez trideset let govorili o Sloveniji le še kot o nekdanji samostojni in neodvisni državi".

Življenje v Sloveniji, z mnogimi dogodki, navadnimi, pa tudi nepričakovanimi, se seveda nadaljuje. Tako se je zgodilo, da se je pobudnik referendumu o zakonu

o drugem tiru, Vili Kovačič, prišlo na Ustavno sodišče in predlagal začasno zadržanje odloka državnega zbora. Po njegovem je 24. september neprimeren datum za referendum, zato naj bi le-ta potekal hkrati z volitvami predsednika države.

Pomenljiva je novica, da je občina Vipava podelila naslov častnega občana upokojenemu koprskemu škofu msgr. Metodu Pirihi. Po upokojitvi prebiva v Domu Škofijske gimnazije v Vipavi. Predlagatelji so v utemeljitvi zapisali, "da je škof Metod Pirihi zaslužen za duhovno in pastoralno prenovu koprskeske škofije. Njegovo najpomembnejše delo je bila ustanovitev Škofijske gimnazije v Vipavi in kasneje preureditev in razširitev poslopj malega semenišča in dijaškega doma. Upokojeni škof Metod Pirihi je v zahvali za podelitev naslova častnega občana Občine Vipava povedal, "da si bo do konca življenja, dokler bo Bog hotel, prizadeval za človeški, kulturni, duhovni in intelektualni napredek vipavske občine. Zato, da se bodo tukaj oblikovali dobri, pošteni in plemeniti ljudje, ki jih današnji čas zelo potrebuje in bodo sloves iz Vipave ponesli po Sloveniji in po svetu".

Marijan Drobež

Novogoriška kulturno-informacijska točka

Kulturno-informacijska točka na železniški postaji v Novi Gorici je vse bolj obiskana. Zadnji mesec dni je obiskovalcem ponudila novost - poleg informacij lahko kupijo tudi spominke ter različno literaturo o Goriški in okolici v različnih tujih jezikih. Obiskovalci prihajajo s celega sveta.

"Letos smo imeli v prvi polovici leta že 5400 obiskovalcev. Pozna pa se, da se začenja visoka sezona", je za STA povedala vodja Kulturno-informacijske točke (KIT) Nova Gorica Kristina Markova.

Obiskovalce najbolj zanima skupni novogoriški in goriški trg, Trg Evropa, s poznanim mozaikom na sredi. "Nekateri obiskovalci namensko zato prihajajo v Novo Gorico", je izpostavila Markova. V KIT turistom sicer svetujejo, naj obiščejo obe mesti, ker šele tako začetijo in vidijo razliko tako pri arhitekturi kot v utripu. "Vsakodnevno gledam turiste, ki prihajajo na trg, se tam usedejo ob mozaik in fotografirajo. Ne vidijo pomanjkljivosti, ki jih vidimo mi, in so naravnost očarani nad tem, kar jim povemo o zgodovini trga in nastanku mozaika na njem", je še nanzala. Ob tem je dodala, da je vse več takih, ki tudi na njihovo pobudo ostanejo še kakšen dan ali dva v Novi Gorici, saj se jim zdi predstavljena ponudba, ki je prej niso poznali, zanimiva. "Ob obisku naše točke jih usmerimo še na druge zanimive točke, kot je na primer grobnica Burbonov na Kostanjevici nad Novo Gorico ali staro mestno središče Gorice", je dejala Markova. V Novo Gorico prihajajo obiskovalci sicer na različne načine, z različnimi prevozi.

V letu dni delovanja KIT na železniški postaji so se turisti nanjo navadili, novogoriška občina pa je tudi poskrbela za njeno financiranje. Pred dobrim mesecem dni so v točki odprli tudi trgovinico z literaturo in spominki, ki jih obiskovalci Goriške drugje težko

najdejo. Tujci najraje posegajo po magnetkih s podobo kamnitega solkanskega mostu ali samostana na Kostanjevici nad Novo Gorico, majicah s podobami iz Nove Gorice, zaželeni pa so tudi idrijske čipke. Markova je sicer opozorila na nekaj pomanjkljivosti, ki bi jih v prihodnosti morali odpraviti. Tako bi morali vsaj na večjih križiščih postaviti usmerjevalne table za trg Evropa, na trgu pa bodo morali prepovedati parkiranje.

Knjiga spominov

Vitez iz zapora

Luciji je bila krstna predstavitev knjige spominov primorskega politika in gradbenika Ivana Mamića (73). Mamićeva življenjska zgodba je nadvse zanimiva: Ivan, kasnejši parlamentarec in vitez Božjega groba, je prve svoje ure v Ajdovščini prebil v - zaporu. Čeprav se življenje zdi dolgo, pa je celotno kariero naredil še pred svojim 18. rojstnim dnevom. Rojen je namreč na prestopno leto zadnjega februarja.

Ko je srednješolec Ivan Mamić prvič stopil z avtobusa v Ajdovščini, se ni utegnil niti razgledati po ulicah tega primorskega mesta sredi rodovitne Vipavske doline. Kot strela z jasnega se je namreč prikazal policist, ki so mu takrat morali reči miličnik, in ga - aretirali. Pisalo se je leto 1963. Aretirani mladenič, ki je na skrajni zahod takratne Jugoslavije prišel na delovno prakso, ni vedel, kaj se dogaja. Na ajdovski policijski postaji so ga popisali in izprašali, potem pa brez pojasnila zaprli. Brkati komandir "ljudske milice" je od njega hotel dobiti priznanje, da je v Aj-

dovščino prišel k bratu, ki ga bo ilegalno spravil čez mejo, k bratoma v Pariz. Poltretjo uro je trajal ta pripor, med katerim mladeniču niti na kraj pameti ni prišlo, da bi zahteval odvetnika. Že vprašanje, ali mu lahko dajo kaj za branje, je bila drznost, na katero je miličnik odgovoril tako, da mu je pred nosom glasno zaloputnil vrata celice. Na srečo se je na policiji ob glavnem križišču, zaradi avtošole edinemu s semaforjem v vsej dolini, oglasil tudi Iva-

nov brat. Iskal ga je povsod, saj so mu na policiji rekli, da so ga že izpustili. Pripor se je končal tako, da je po Ivana prišel mlad miličnik in mu z nasmeškom pojasnil, da je to del službe. Prigovorov seveda ni bilo ... To je del zgodbe, ki jo je Ivan Mamić opisal v svojih spominih, ki so jih člani njegove

družine uredili in natisnili. Prvič je bila knjiga predstavljena v Luciji. V goste Hrvaškemu kulturnemu klubu Istra (HKD) in koprskemu Klubu krščanskih izobražencev, ki sta organizirala literarno-etnološki večer, sta prišla tudi predsednica Nove Slovenije Ljudmila Novak in vipavski parlamentarec Jernej Vrtovec. Novakova je bila vabila vesela, ker se kot nekdanja mini-

strica za Slovence izven meja Republike Slovenije zanima za manjšinsko problematiko. "Ivan Mamić je bil v mandatu od 2000 do 2004 poslanec NSi. Kot praktičen kristjan si je prizadeval uveljaviti krščanske vrednote tudi v politiki. Zvest je Vipavski dolini, kot državljan pa tudi slovenski državi, kjer je

na novo pognal korenine in si s svojo Nežko ustvaril dom. Gospod Ivan, pričujoča knjiga je prerez vašega bogatega in zanimivega življenja, ki vam je lahko v ponos, vašim naslednikom pa tudi v vednost, od kod izvirajo korenine vaše rodbine in kam so segle veje s sadovi vašega dela", je povedala v pozdravnem nagovoru. O nujnosti integracije in negovanju spomina na korenine je spregovoril tudi predsednik HKD Istra Joso Begič. Knjiga *Punoljetan* je napisana v hrvaščini, Mamićevi materinščini. Nekaj zapisov je tudi v slovenščini. Uvod v knjigo sta prispevala koprski škof dr. Jurij Bizjak in prvi slovenski predsednik vlade, danes evroposlanec Lojze Peterle. Peterle je zapisal: "Iskrena hvala, dragi prijatelj - mož, oče, dedek, kristjan in krščanski demokrat, vitez, Dalmatinec in Vipavec Ivan, da si nas obogatil s svojimi spomini in tako postal še bolj naš".

TM

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (64)

Mariza Perat

MARIJINO CELJE V AVSTRIJI

Leži na Gornjem Štajerskem severovzhodno od Gradca in je največja in glavna Marijina božja pot v Avstriji.

Marijino Celje se dviga skoro 900 m nad morjem. Obdajajo ga gore, planine in smrekovi gozdovi, zato je kraj tudi priljubljena letoviška točka.

Začetki Marijinega Celja segajo v leto 1157. Takrat je iz benediktinske opatije v Št. Lambrechtu na Štajerskem, ustanovljene, kot pravijo, leta 1102, prišel menih, Magnus po imenu. Njegov predstojnik,

opat Otter, ga je namreč poslal v ta, takrat zapuščen in odročni kraj, da bi tamkajšnje prebivalce poučeval v verskih rešnicah. Bili so to kmetje in pastirji, po večini Slovenci, ki so prebivali v okoliških krajih. Redovnik je s seboj imel Marijin kip, izrezan iz lipovega lesa, ljudem se je kmalu zelo prikupil. Radi so prisluhnili menihu, ki jim je tako pristrčno govoril o Božji Materi, in začeli so se ji tudi sami priporočati. Postavili so preprosto kapelico in vanjo dali kip, ki ga je redovnik prinesel s seboj.

Okrog kapelice je sčasoma nastalo naselje - selo, ki so ga imenovali "Marijino selo". Izvor imena božje poti Marizell pa nemški zgodovinarji razlagajo čisto drugače, češ da beseda "Zell" izhaja iz nemške besede "Zelle", kar pomeni celica, in da torej prihaja ime od celice, ki jo je tu postavil benediktinski redovnik, ki je prvi prišel v ta kraj. Tako se je tudi v slovenskem jeziku udomačilo ime "Marijino Celje".

Glede imena Celje p. Hajnšek domneva, da so Slovenci to ime prevzeli po mestu Celje na Štajerskem. Kmalu so za "Marijino selo" oziroma "Marijino Celje" iz-

vedeli tudi prebivalci sosednjih krajev. Začeli so romati tja, da bi tudi oni slišali pobožnega meniha. Romarjev je bilo vedno več, z njimi pa se je širil tudi sloves nove božje poti. K temu je v izdatni meri pripomogel čudež, ki se je zgodil na priprošnje Celjske Gospe. Moravski mejni grof Bratislav, Nemci ga imenujejo Henrik, in njegova soproga Neža, sta namreč bila neozdravljivo bolna. Imela sta hudo vnetje sklepov, tako da sta zaradi tega bila vsa zveržena. Zdravniki jima niso mogli pomagati. Obrnila sta se za pomoč k Celjski Mariji

Opatija v Št. Lambrechtu

in proti vsemu pričakovanju popolnoma ozdravela. V zahvalo za znova pridobljeno zdravje sta se peš podala v Marijino Celje in tu okrog leta 1200 dala postaviti kapelo. Bila je v romanskem slogu in še zdaj, čeprav prenovljena, stoji v baziliki. Vanjo so postavili isti milostni kip, ki ga je benediktinski redovnik prinesel s seboj.

Kmalu zatem je v romanskem slogu bila zgrajena tudi cerkev. Postala je sedež župnije in leta 1278 je v Marijino Celje došel prvi župnik benediktinec.

Leta 1342 je vojvoda Albreht II. v cerkvi dal postaviti glavni oltar in kraj povzdignil v trg. Ta je bil podložen opatiji v Št. Lambrechtu. Romarji so zdaj v še večjem številu prihajali v Marijino Celje in kmalu so za celjsko božjo pot izvedli tudi v bolj oddaljenih krajih, tako da je sloves Marijinega Celja segel tudi v oddaljene dežele. Tako poročajo, da so že proti koncu 15. stol. k Celjski Mariji prihajali romarji ne samo iz Avstrije, ampak tudi iz Nemčije, Švice, Italije, Francije, Češke, Moravske, Ogrske, Poljske, Hrvaške in seveda Koroške, Štajerske in Kranjske. Lahko torej rečemo, da je celjska božja pot že takrat bila v pravem pomenu besede mednarodna božja pot.

Dežela FJK / Več novosti na področju kmetijstva

Nov zakon tudi o lovu na divjad

“Deželni svet je izglasoval nov zakon, ki vsebuje številne posodobitve in spremembe zakonodaje na področju kmetijstva in lova. S tem zakonom si deželna uprava po odpravi Pokrajin in Gorskih skupnosti formalno ponovno prevzema pristojnosti na področju biološkega kmetovanja in agriturizma. Za obe panogi je bilo potrebno urediti pravila o prispevkih, predvsem v odnosu do postavk, ki jih predvideva Načrt za razvoj podeželja, predvidene pa so tudi delne olajšave v postopkih za dodelitev finančnih podpor. Med drugim bo po novem potrebno obdržati obvezno agrituristično namembnost nepremičnin, ki so bile deležne podpore, samo za pet let in ne več deset. Med finančnimi postavkami, ki jih določa novi zakon, so tudi sredstva, ki jih bodo koristile Lokalne akcijske skupine v pričakovanju izplačil državne agencije Agea, in prispevek Občini Krmin, namenjen podpori čezmejnne kandidature območja Collio-Brda za vpis v seznam Unescove svetovne dediščine”. Tako pojasnjuje deželni svetnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovce.

Novi zakon vnaša tudi vrsto pomembnih sprememb na področju lova. Prva od teh je spodbujanje in neposredna podpora deželne uprave za ure-

ditev hladilnic in centrov za predelavo mesa ulovljene divjadi v prodajne namene. Te strukture, ki bodo racionalno razvrščene na strateških območjih celotne dežele, bodo zagotavljale higiensko in zdravstveno neoporečnost mesa, namenjenega tržišču. “Tako strukturo bo seveda dobilo tudi kraško območje. Lovci so doslej lahko prodajali samo en ulov letno, odslej pa bodo lahko temu namenjali tudi večjo količino mesa, saj bo to po usposobljeni klavnici imelo certi-

fikacijo. “Na območjih, kjer je predvideno iztrebljenje merjascev in bo istočasno ugotovljena škoda pripisana tem, ali v okrajih, kjer ni bil dosežen prag 75% predvidenih odstrelov, bo predvideno sprejemanje oz. gostovanje do največ 15 lovcev iz drugih območij”.

“Vztrajno opozarjanje in naprežanje je spet obrodilo sadove. Polagoma vnašamo popravke, ki bodo prispevali k temu, da se lahko bolj učinkovito spopadamo z vse bolj hudim in resnim

problemom, ki ga na določenih območjih povzroča nekontroliran porast divjadi. Naslednja koraka sta dodatna okrepitev sklada za izplačevanje odškodnin in njegova poenostavitev, kar naj privede do hitrejšega izplačevanja zlasti oškodovanim kmetijskim podjetjem”, je ob izglasovanju zakona ugotavljal Gabrovce.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (161)

Kako točno deluje naturopatija? (2)

Vedno povprašam tiste, ki prihajajo v mojo ambulanto in me sprašujejo, kaj naj jedo zvečer, kakšna je sploh njihova zelenjavna večerja, kajti malokdo se zaveda moči hrane, moči živil. Vsako živilo hrani določen organ, zato je pomembna sestava juhe.

Naj navedem primer: gospa mi lahko reče, da ji krilo ne pristaja, sama pa jo bom vprašala, kakšno krilo: dolgo, široko, na volane, svetlo, temno, voleno, bombažno itd. Enako je z juho. Pomembno je, katera zelenjava je v juhi, ali so zraven stročnice,

meso, začimbe, maščoba itd. Vsako živilo lahko hrani ali ne hrani določenih organov. Če le-te pravilno hranimo, bomo imeli dovolj energije, v nasprotnem primeru bomo občutili lakoto in pomanjkanje. Naturopatska navodila glede prehrane morajo biti jasna, stroga, natančna, učinek hrane na telo pa je mehak, fleksibilen in hiter. Ne morem si predstavljati, da bi ljudem svetovala zeliščni preparat za odpravo neke nadloge in ne hrane, žive hrane, ki hrani telo! Naturopat svetuje, uči, krepi telo in išče zdravje v svoji popolnosti, v svoji celoti, individualnosti. Ključ uspeha dobrega naturopata je razbrati in razumeti pravi vzrok bolezni, psihični vzrok, ki je pripeljal do tega, kajti 95 % vseh fizičnih bolezni ima svoj psihični vzrok. Oko, ki je odsev duše, nam to dokazuje, v njem so vtisnjena vsa naša čustva: veselje, želje, sanje, žalost, razočaranja, bridkosti, talenti, jeza, strah, malomarnost, nevolja itd.

Oko naturopatu pripoveduje o celotni zgodovini osebe, ki jo ima pred seboj, in na srečo razkrije tudi pot do zdravja.

Primer

Do mene je prišlo mlado dekle, ki si je želela zanositi. Imela pa je veliko težavo s pogostimi kroničnimi vaginalnimi vnetji, ki so se ponavljala že vrsto let. Na vse mogoče načine je poskušala zdraviti in ustaviti vnetja, a zaman. Pregledala sem jo, pregledala sem njeno oko in videla zelo močno čustveno blokado oziroma strah iz otroštva.

Vprašala sem jo, kaj se ji je pripetilo, in povedala mi je o zlorabi iz otroštva, ki sicer ni bila tako zelo huda, ampak ona jo je doživela kot tragično. Takrat se je počutila nečisto, umazano, krivo. Kot posledica tega se je celo življenje spopadala z občutkom krivde in ničvrednosti. Trpela je za tako hudimi vaginalnimi vnetji, da tudi sesti

ni mogla normalno. Kaj storiti? Začeli sva z jetrnim jedilnikom in seveda mešanico Bachovih cvetnih esenc. Po pol leta se je vnetja znebila, a ni še zanosila. Telo potrebuje čas, voda mora najti prehod, svoj tok, nič ne gre s silo. Vedno se moramo klanjati zakonu narave in jih upoštevati, saj so ti zakoni tisti pravi. Vse pride ob svojem času.

Najpomembnejše vodilo za naturopata je, da je vedno iskren do stranke, da ji ne daje lažnih upanj, da ji pomaga, kot bi pomagal bratu ali sestri: da z odločno roko nežno učinkuje. Iščimo zdravje!

www.saeka.si

Leseni Marijin kipec z Jezuškom

Marijino Celje na Štajerskem

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 11. julija, ob 14. uri

Pohod, ki združuje nekdanj zaradi "železne zavese" ločene sosede

Z Livčani in Benečani čez namišljeno črto (1)

Dobimo se sredi vasi, tam pri vodnjaku, so nam povedali, ko sva se z možem odločila, da se bova končno udeležila *Pohoda čez namišljeno črto*, ki ga leto za letom prirejajo Livčani in prebivalci Rečanske doline. Pohod se namreč začne eno leto v Topolovem, drugo na Livku. Letos, ko sva se midva odpravljala na pot, je bil start dogovorjen na Livku.

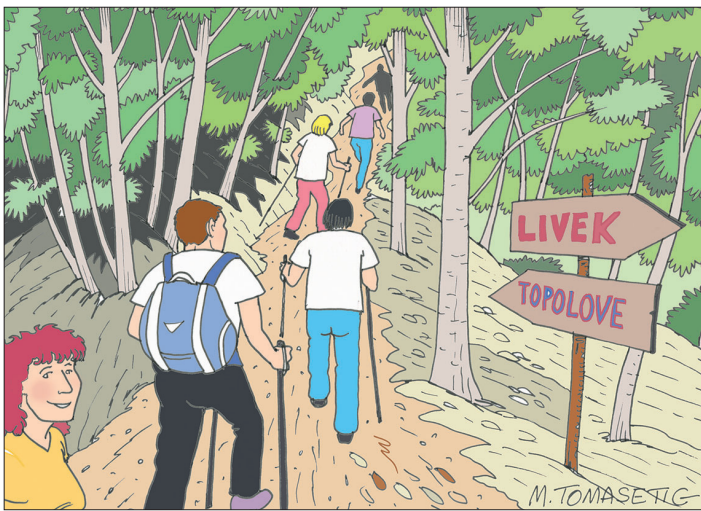
Priznam, da mi je bilo na začetku dokaj nerodno, saj so mi povedali, da je pohod namenjen predvsem domačinom, in sicer prijateljevanju prebivalcev obeh vasi, o katerih bi vsakdo rekel, da sta sosednji, a jih je dolga, neskončno dolga desetletja ločevala težko prehodna državna meja. Ni zato slučaj, da smo se pohodniki zbrali ravno ob vodnjaku, na katerega so Livčani tistega mrzlega decembra, pred točno desetimi leti, ko je padla tista prekleta, moreča meja med Italijo in Slovenijo, pa tudi med slovenskimi ljudmi, ki so živeli na tej in oni strani, odločno napisali, da v teh krajih nebojo več nobenih meja. Nikoli, nikoli več.

Lepega junijskega jutra, ko je zrak na Livku še posebno svež in vse diši po življenju in po tistem prestelnem letnem času, ki ni niti pomlad niti poletje, a je prekipevanje obeh, je tista toga, neprehodna meja samo še žalosten spomin. Livčani naju sprejmejo z nasmehom, pa čeprav sva edina tujca

na pohodu. Kmalu se z domačino, novinarko Katjo Roš, zapleteva v razigran pogovor. In ko se nas zbere lepa skupina, krenemo po kolovozu navzgor v objem prostranih gozdov, sonca in visokih poletnih trav.

Pot je na začetku široka in položna, čisto nenaporna. Gremo po robu vasi mimo travnikov in senožeči, na katerih se pase živina. Livek je živahna vas. Polna barv, zvokov, vonjav in življenja. Ne moreš si kaj, da bi ti ne bila všeč. Da bi se vanjo morda celo ne zaljubil. Pravzaprav Livek sploh ni vas, ampak skupina manjših zaselkov na lijakastem sedlu v objemu Kolovrata in Matajurja, in sicer na častitljivi višini 695 metrov nad morjem. Avša je znana po stari poti, ki pelje preko planin na Matajur, Jevšček se ponša z Nježno hišo, muzejem krajevnih arhitekture, nižje so še Golobi, Plohi, Piki in drugi manjši kraji. Nekdaj je bilo tu veselo, predvsem pozimi, saj so od vsepovsod prihajali turisti na smučanje. Potem je bilo zaradi zelenih zim veselja konec, na razvalinah smučišča so zrasla elitna Nebesa. Livčani pa niso vrgli puške v koruzo, na tem prelepem gorskem sedlu vztraja preko 257 duš. Nekateri hodijo na delo v dolino, drugi pa so se znašli z obrtništvom, turizmom in kmetijstvom. Livek je vsekakor raj na zemlji, pravzaprav skoraj raj v nebesih. Tu sredi Gregorčičevih planin, dejansko nebe-

sa niso samo po njih poimenovano elitno turistično naselje, ampak celotna vas, ki je, z razliko od marsikatere že čisto prazne beneške vasi, živahna in polna barv, ne nazadnje pa tudi polna upanja v prihodnost. Lepa vrsta nas gre po pobočju

navzgor, v svoj veličastni objem nas sprejme prelep, senčen in svež gozd, ki ima še vonj po pravljicah in preteklosti. Gremo mimo cerkve sv. Jakoba z znamenito lipo in višje mimo perišča iz prve svetovne vojne, kjer so napajali konje, prali perilo in kasneje celo gojili ribe. Ko smo že nekoliko izven vasi in so pobočja vse bolj zaraščena in senčna, se za trenutek ustavimo ob jami, v kateri naj bi prebivale

Krivapete. Kaže, da ob neurju votlina bruhla vodo, v preteklosti naj bi bila to ena izmed toliko beneških jam, v kateri naj bi prebivale skrivnostne žene. Z nadnaravnimi bitji, ki so imele narobe obrnjena stopala, najverjetneje zato, da so zmedle tistega, ki je hotel slediti njihovim stopinjam, so strašili neubogljive otroke, beneško ljudsko izročilo pa se ponša s celo vrsto pripovedi o življenju teh bajnih žena in njihovih srečanjih z navadnimi smrtniki. Zdaj se že strmo vzpenjamo, še dobro, da nas pred vročino varuje senca visokih dreves in je v gozdu prav sveže in prijetno. Nekoliko

pazljivi smo, da se držimo čim dlje od gostega grmovja in trave, saj je letos vsepovsod, še posebno pa v Benečiji, izredno veliko klopov. Hoja pa je kljub temu sproščena in prijetna, saj so prostovoljci, kot vsa druga leta, skrbno počistili vso okolico, porezali travo in robido ter razširili traso pohoda. Tako gremo mimo ostankov apnenice, v kateri so pripravljali apno za potrebe soške fronte, pa mimo ostan-

kov ozkotirne železnice, ki je Italijanom služila za prevoz lesa v dolino.

Kolovoz počasi prehaja v ozko planinsko stezo, gozd je vse bolj mogočen in teman. Po severnem pobočju se vzpenjamo na vrh. Na srečo nam ni vroče, narava pa je tu očarljivo lepa. Ti beneški gozdovi, pa te čudovite barve. Bajne tako modrega neba, tako bujnega zelenja, tako živih, rosnih travnikov ne vidiš nikjer drugje. Kot bi bil zrak drugačen, kot bi bile barve lepše. Bajne je o tem pisal že pokojni Aldo Klodič... O teh barvah, o tem nebu, o tej vasi pod nami, ki leži v objemu Kuka in Kolovrata in gleda na naše najlepše vršace. Ni čudno, da zahajajo na oddih v Nebesa pod Kukom najbolj znani slovenski politiki in veljaki. In ni čudno, da Gregorčič ni mogel pozabiti teh planin in si je želel nazaj v njihov objem.

Gozdov se ne morem nagledati. Kot bi se v travi še danes skrivale stopinje krivapet, kot bi v duplih živeli škrti, kot bi čarobna bitja bivala v grmovju. Gozd, host, v beneškem narečju, zdaj pokriva celotna pobočja, nekdanje je bil le tam, kjer je bila zemlja preskopa ali prestirna in se ni dalo nič pridelati, pa tudi za pašo in za košnjo ni bila primerna. Kjer ni bilo kamenja in strmice, je bila zemlja obdelana in tuji so te kraje opisovali kot velik, čudovit, skrbno obdelan vrt. Z rožami in vsemi poljščinami, ki so bile nujne za preživetje. Trgovin namreč ni bilo, če so že bile, pa je bila pot do njih predolga. Samo pred kakimi šestdesetimi leti je bila pokrajina popolnoma drugačna. Čista, urejena, obdelana. Pa čeprav je bila strmina taka, da je deževje odnašalo zemljo v dolino in so jo morali leto za letom prinašati nazaj na parcele.

Pravijo, da ni težko prepoznati krajev, ki jih je od nekdanj prekrival gozd. V tem primeru so drevesa visoka, največ gre za bukov gozd. Ta pokriva grebene pod Dreko in pobočja Kolovrata. Za kraje, kjer je gozd pretežno mešan in najdemo kostanj, lipo, smreke in gabre, pa lahko takoj vemo, da gre za veliko mlajši gozd, ki počasi zarašča plodno zemljo. Z gozdom se vračajo na ta strma pobočja večje živali, ki so tod prebivale v daljni preteklosti, predvsem jeleni. Na poti iz Livka v Topolovo pa so že našli tudi sledi medveda, ki je sem baje zašel na krajšo "rajžo".

Medtem ko se vzpenjamo, čisto ob stezi zagledamo mlado krhko brezo. Naša vodička in predstavnica krajevnih skupnosti Livek, Katja Roš, nam pove, da so jo posadili, pravzaprav jo je, če se prav spomni, posadil pokojni Aldo, saj se vrh grebena imenuje ravno Brieza, breze pa so počasi izginile, saj so gozd zrasla druga, bolj trdoživa drevesa. In že se spomni na Alda Klodiča, na njegov nasme, ki je bil nasme preprostega, dobrega človeka. Takega, ki je rad šel med ljudi in jih poslušal in ni bil nikoli prevzet in nedostopen, kajti živel je za svojo Benečijo. Za ljudi. Za te pozabljene poti. Katji je težko, ko pripoveduje, kako je Aldo, po padcu železne zavese, z motorom prispel na vrh Brieze, z motorom in zadovoljnim nasmehom pravzaprav zato, ker se je za njim spet odpirala pot preteklosti. A o tem, kako je nastala zamisel o Pohodu čez namišljeno črto in kako so Livčani in Benečani skupaj počistili grmovje, da bi naredili pot sosedskemu prijateljstvu, boste lahko brali naslednjič, čez teden dni.

/ dalje
Suzi Pertot

Palmanova / Odmeven koncert pop glasbe

Klasični in vedno sveži Battiato

Sredi letošnjih izjemnih nalog, podobno kot za rekordni Vascov glasbeni shod v Modena parku - 220 tisoč udeležencev -, se je sreča nasmehnila precej manj številnim (3 tisoč), a ravno tako zavzetim ljubiteljem Battiatove glasbe, ki so zadnji dan v juniju napolnili edinstven trg beneško-napoleonskega mesteca Palmanova sredi Furlanske nižine - ta zgodovinsko bogati kraj je bil komaj uvrščen v Unescov seznam svetovne dediščine. Ko smo se peljali v poznem popoldnevu proti kraju koncerta, so se še gostili nič kaj spodbudni črni oblaki in, šele ko smo parkirali v elegantni ulici takoj za zvezdnatim obzidjem, so se razšli v mehki svetlobi zatona; oddahnili smo se in uživali ob prijetnem sprehajanju po oglatem tlorisu notranjih uličic. Čisti nebesni svod z redkimi oblački, ki so se poigravali z vzhajajočim mesecem in prvo zvezdo Venero, je kronal elegantno silhueto obširnega šesterokotnega peščenega trga in veliki oder, na katerem je potekal spektakel.

Še vedno karizmatični sicilski pevec, izredno suh **Franco Battiato**, skoro poduhovljen v svojem elegantnem škrlatnem telovniku, sedeč in obkrožen s 40-člansko zasedbo **Royal Philharmonic Concert Orchestra** (v glavnem godal) in z običajnim ansambлом, je razgrnil večplastni koncert, ki je dal duška več izraznostim in talentom svoje umetnosti. Pri tem sta mu pomagala dirigent Carlo Guaitoli, tudi pri klaviaturah, in

Angelo Privitera. Njegov začetni junijski tour je obkrožil ves polotok, Palermo, Carpi (v Emiliji-Romagni), Rim (Terme Caracalla), koncert v Pistoi je zaradi slabega vremena odpadel, in se končal v Palmanovi. Torej same krasne, zgodovinsko-arhitekturne lokacije, ki jih bo spet obkrožil v juliju, po Alassiu v Liguriji (9. 7.) bo šel v Španijo, v Malago, Huesco, Madrid, Cartagena, Gerono, La Coruno in bo spet imel zadnji koncert sezone na rodni Siciliji, v starem grškem gledališču v Catanii.

Koncert je priredila furlanska družba Azalea, ena od največjih italijanskih tovrstnih organizacij, ki ponuja v naših krajih še vrsto izvrstnih glasbenih dogodkov: Sting (25. 7.) in Goran Bregović (23. 7.) v Čedadu, Simone Cristicchi (2. 8.) in Alvaro Soler (11. 8.)

v Lignan, Litfiba (22. 7.) na Festivalu v Maianu, Fiorella Mannoia (27. 7.) in Joss Stone (28. 7.) na trbiškem festivalu No Borders, Ligabue (3. 10.) v Jesolu. Na spletni strani www.azalea.it so vsi termini koncertov.

V furlanskem mestecu "Palme" je Battiato ponudil za uverturo nekakšno instrumentalno in vokalno suito, povzeto po temah in pesmih iz nekaterih njegovih filmov: **Perdutoamor** (prvenec iz leta 2003), **Musikanten**, drugi naslov iz 2005, kjer nastopa tudi Beethoven, ki ga pooseblja nadrealni režiser Alejandro Jodorowskij, in **Niente e' come sembra** iz l. 2008. Battiato je celostni umetnik, ki se je poskusil tudi v filmu, v tesni povezavi s svojo glasbo in duhovnim iskate-

Graciae. Nežne atmosfere arhaične glasbe, sredozemskih vzorcev, ki se spajajo s harmonijami nemške klasične glasbe in severa, avtobiografske podobe in

lebede figure vzhodnih modrecev so predstavljale najlepši uvod v začetni sklop pesmi, ki jih je Battiato zapel prej nekoliko tiše in skoraj prtajeno. Lepo ga je bilo videti, kako je vihtel plastično z rokama in zasanjano interpretiral na nevidni tipkovnici svoje tako svojske akorde glasbe, misli in poezije.

Battiatove na videz enostavne melodične strukture se razraščajo s posebnostjo ritmov, eklektično zbranih iz raznih tradicij, od helenističnega Sredozemlja do ameriškega rocka in še bolj njegov zametno hrapavi, nosljavi

osvojil s svojimi manj znanimi (vsaj zame) pesmimi, *Come away, death, Niente e' come sembra, Come un cammello in una grondaia, Lode all'involato, Segnali di vita*. Potem pa se je začelo skupno petje Battiata z zborom oboževalcev, v glavnem srednjih let, bilo pa je tudi precej mladih, blizu nas celo mamica z vozičkom in ob odhodu je bilo videti tudi nekaj slovenskih registrskih tablic... Sledile so si *Povera patria, La cura, Te lo leggo negli occhi, La stagione dell'amore, Prospettiva Nevskij, I treni di Tozeur...* In na koncu še neskončna vrsta "bisov", ko so fani s petjem obkrožili oder: *Io chi sono, Le nostre anime, Stranizza d'amuri, E ti vengo a cercare, Voglio vederti danzare...*

Pravi koncert, "kot se šika". Ob vsem poslušanju in uživanju pa mi je ostalo vprašanje za tega

go, mesto kulturnega odbornika v sicilski deželni vladi, a bil po kratkem času prisiljen k odstopu zaradi svoje resnično ljubezni. Škoda, morda bi se lahko izkazal v tem zgodovinskem tako občutljivem trenutku in kraju. Njegova pesem **Povera patria (Uboga domovina)** je iz leta 1991, začetka dobe temeljite revolucije, od krvavega kroga mafijskih ubojev Falconeja, Borsellina in drugih žrtev do prevratov, ki še danes pretresajo italijanski politično - institucionalni sistem in družbo. Morda bi bili danes Evropejci potrebni aktualizacije tega svarila. A saj sta Battiatova pesem in petje namenjena tudi današnjemu trenutku in ne samo italijanski "ubogi domovini". Na spletu se dobata Battiatova izvedba pesmi in besedilo; lepo bi bilo, ko bi kdo poslovenil te stihe.

Davorin Devetak

Mavhinje / 12. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin

Z nagrajevanjem najboljših so se izpeli gledališki večeri (2)

Sobota, 1. julija 2017

Zadnji tekmovalni dan, ki ga je uvedla mlada Petra Antonič, se je začel s predstavo *Dohhtar na vasi*, ki jo je uprizorila Gledališka skupina Repentabor KD Kraški dom.

V slogu ljudske veseloigre, v kateri se narečje prepleta z zbornim jezikom in razna namigovanja in dvoumja izzevojo kar "cenen" smeh, jo je napisala Anja Škabar in jo tudi zrežirala. Šest igralcev je v dokaj počasnem tempu odmotavalo komedijsko nit, ki bi jo sicer avtorica lahko bolj razvila, da bi vsebina zadobila večjo smiselno os, ki se suče okoli novega vaškega zdravnika. Nanj ni nič kaj navdušena prikupna medicinska sestra Mojca, katere lik je naravno upodobila Petra Škabar. Zdravnik v vseh vaščanih zbujajo radovednost, ki se stopnjuje, ko se pred ambulanto pojavi policistka, ki sproži razplet igre.

Ob koncu sporeda letošnjega mavhinskega festivala so gledalce v pravilni svet, kjer prebivajo tudi premeteni, govoreči mački in bahavi, nestrpni čarovniki, samovoljni kralji..., pospremili mladi igralci goriške Gledališke skupine O'Klapa. Ta uspešno deluje že sedem let v sklopu Skupnosti družin Sončnica. V lanskej sezoni so z

in manj mladi zakulisni delavci, ki so premišljeno pripravili zelo funkcionalno sceno in razkošne kostume – le nekaj jih je iz fundusa SNG Opera in balet Ljubljana –, pa še poskrbeli za svetlobne in druge efekte, ki pestrijo razgibano uprizoritev. Naj posebej omenimo mentorico Caterino Ferletič, gonilno vzmet skupine, ki igralce vselej spremlja in jih spodbuja pri delu kot gledališki ljubiteljski umetnosti zagagnano predana ustvarjalka. Slovesna prireditev s podeljevanjem nagrad najboljšim uprizoritvam je okronala letošnje festivalske dni v nedeljo, 2. julija zvečer. Na mavhinskem trgu se je za to priložnost nabralo veliko gledalcev, ki so radovedno čakali na razglasitev zmagovalcev, medtem ko jih je na odru kratkočasil ansambel *Kraški muzikanti* z znanimi narodno-zabavnimi skladbami. Program je v narečni obarvanosti povezoval Matej Grudina, poznan kot Keke, ustanovitelj priljubljenega ansambla *Kraški ovčarji*. Kot novinec v vlogi povezovalca je bolj okorno najavljal posamezne točke sporeda in jih z malim sodelavcem, svojim sinom, skušal razgibati.

V ozadju odra so se kot projekcije na platnu vrstili utrinki iz

ter Franko Korošec (tudi letos je žiriji kot "desna roka" skrbno stal ob strani Igor Tuta, ki spremlja festival že od samega začetka), je imela po pravilniku festivala na razpolago tri nagrade za vsako kategorijo (otroško, mladinsko in odraslo), in sicer za prvo, drugo in tretje mesto.

Kot se je dogajalo že v preteklosti, je letos vsaka nastopajoča skupina prejela daljše pisno mnenje o odigrani predstavi. Žirija je po pretehtanem razmisleku in posvetovanju po vsakem ogledu posameznih predstav izbrala nagrajence in zanje napisala izčrpne utemeljitve, ki sta jih na nedeljskem slavnostnem večeru prebrala Daja-

okolju.

Komisija je soglasno odločila, da tako porazdeli nagrade:

Otroška kategorija:

1. nagrada: prejela jo je predstava *Grease, grj's po naše* - Mladinska dramska skupina Škamperle, Grbec, Barkovlje (režija Barbara Gropajc, Damjan Gomisel), ker: "*Brez posebnih scenskih elementov so mladi igralci napolnili dogajanje z igrivostjo, petjem, ple-*

svoji lepoti /.../ Vsak lik v predstavi je bil izdelan in dovršen". 3. nagrada: Drakula - Mladinska skupina M+ SKPD F. B. Sedej (r. Patrizia Jurinčič Finžgar). "Lepa in energična skupina mladih je prikazala srhljivo zgodbo grofa Drakule iz romana Brama Stokerja in s

gran in so z lahkoto prikazali vrsto smešnih in včasih absurdnih medčloveških situacij". Tako se je izpel tudi letošnji Zamejski festival amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah, ki je "edinstven" in ga ne moremo primerjati z drugimi vrstnimi festivali v Sloveniji. V

ŠTK GRA & Teater Šentjanž, KPD Šmihel & SPD Šentjanž - Sen kresne noči (foto IK)

Dramska skupina KPD Bazovica z Reke - Niti tat ne more pošteno krasti (foto IK)

pomočjo zanimivih posebnih efektov dala projektu prav poseben pečat".

Posebno priznanje sta prejeli Anja Smolnik za vlogo Zadnika v predstavi *Sen kresne noči*, ker "*izstopa, saj z odlično in sproščeno igro obvlada oder, njen nastop je suveren in neposreden, kakor je živ in sproščen njen govor*", in Kea Vogrič za vlogo mačka v mijavziku *Obuti maček*, ker je "*prepričljivo in doživeto odigrala iznajdljivega mačka, ki elegantno in prefinjeno spletkari tako v gozdu kot na gradu ter novega gospodarja z zapeljivimi gibi in tekočo govorico pripelje do uspešnega zaključka*".

Kategorija odraslih: 1. nagrada: Niti tat ne more pošteno krasti - Dramska skupina KPD Bazovica z Reke (r. Serdo Dlačič). "*Celoten ansambel je odlikovala predanost nastopanju na odru, učinkovito so obvladali prostor in bili vseskozi nadvse prepričljivi. Jezik je bil čist in tekoč*". 2. nagrada: *Dohodnina* - Dramski odsek PD Štandrež (r. Jože Hrovat). "*Od vsega*

njem se dokaj resnično zrcali naša zamejska gledališka poustvarjalnost, katere ustvarjalci, ki sicer gotovo vlagajo kar nekaj truda v svoje udejstvovanje, bi v marsikaterih primerih morali bolj kritično pregledati opravljeno delo in razmisliti, kako bi še boljše in bolj učinkovito, tudi s samokritičnim razmislekom, izboljšali posredovanje gledališkega navdušenja mlajšemu rodu, da bi v zamejstvu še naprej gojili to očarljivo umetnost. Zelo pozitivno in spodbudno je dejstvo, da se je na festivalu predstavilo kar nekaj otroških in mladinskih skupin. Upati je, da bodo vztrajale na tej poti in da bodo ti mladi igralci kot zelo dobrodošle nove igralske sile, ki vselej prinašajo prevetritev, pristopili k odraslim gledališkim skupinam, takim, ki delujejo že vrsto let. Le z nepretrganim, vztrajnim, dolgoletnim delom je namreč mogoče doseči zaželjene cilje.

Vse festivalske dni je bila v prostorih nekdanje mavhinske osnovne šole J. M. Aleksandrova na ogled razstava *Dih*

Mladinska dramska skupina Škamperle, Grbec, Barkovlje - Grease, grj's po naše (foto IK)

velikim uspehom, podkrepjenim, ob ponovitvah, tudi s kar nekaj priznanji in laskavimi pohvalnimi besedami, postavili na oder "*družinski mijavzik!*" *Obuti maček*. Po znani zimzeleni literarni predlogi bratov Grimm ga je na sodobne note z duhovitim kritičnim pridihom zelo spretno uglasil Andrej Rozman Roza. Učinkovito, izvirno glasbo v različnih ritmih, ki imenitno spremlja vsebino, je prav za člane skupine O'Klapa napisal zelo plodovit in talentiran goriški skladatelj Patrick Quaggiato. V režiji letošnje maturantke (odličnjakinje s stotico!) Sanje Vogrič, ki je kot navdušena plesalka poskrbela tudi za gibko in slikovito koreografijo, pa še sama nastopa v pravljici kot samovšečna kraljica, je ta glasbena uprizoritev, v kateri songi in plesni koraki prispevajo k učinkovitosti brezhrebno podanega besedila v verzih, zadobila bleščeč zven v tekočem, iskričnem dogajalnem ritmu. Za uspešnost v vseh detajlih navedenih predstav so zaslužni prav vsi igralci z gibko Keo Vogrič v vlogi nabritega mačka na čelu, ki je igrivo vodila igro, pa vsi številni mladi

nastopajočih predstav, ki sta jih posnela predsednik društva Fotovideo Trst 80 Marco Civar di in član Radivoj Mosetti. Med občinstvom so bili prisotni podpredsednik deželne sveta Igor Gabrovec, predsednik SSO Walter Bandelj, predsednica ZSKD Živka Persič, predsednik Slovenske prosvete Marij Maver ter predstavica nove devinsko-nabrežinske občinske uprave, pa še drugi predstavniki iz kulturnih krogov.

Strokovna komisija, ki si je tudi letos zelo pozorno in seveda s kritičnim pogledom ogledala

na Kočevar in Franko Korošec. V imenu komisije je spregovorila Nataša Sosič. V krajšem nagovoru je poudarila, da je bil letošnji festival pravi praznik gledališke ustvarjalnosti. Na njem je sodelovalo 208 igralcev, ki so prikazali 19 predstav, 7 otroških, 5 mladinskih in 7 odraslih. Letos je žirija razveseljeno zabeležila pravi kakovostni razcvet kategorije mladih, saj so se v njej skoraj vse skupine lepo izkazale in včasih dosegle res visok nivo. Poudarila je elemente, ki so pri tem najbolj izstopali in bili najbolj všeč članom komisije, to so:

Dramski odsek PD Štandrež - Dohodnina (foto DP)

vse predstave in so jo sestavljali Nataša Sosič, Dajana Kočevar

meddruštveno sodelovanje, solidno in kakovostno besedi-

som, predvsem mladostniško energijo". 2. nagrada: Ježki gredo v svet - Bla bla teater SKD Primorec (r. Julija Berdon). "*Skupina mladih nastopajočih je s svojim razposajenim nastopom prikazala lepoto in zanimivost gozda in življenja v naravi*". Kljub temu da je tekmovalo 7 skupin, žirija ni podelila 3. nagrade. Posebno priznanje v otroški kategoriji je dobil Marco Gherstich za vlogo Denija v muziklu *Grease, Grj's po naše*, ker je "*svojo vlogo odigral izjemno sproščeno /.../ in pokazal velik smisel za humor in obvladovanje scenskega prostora ter z mikom in posrečenimi kretnjami prikazal preprosto resnico, da so tudi današnji najstniki sposobni pristnih in priskrčnih človeških odnosov*".

Mladinska kategorija:

1. nagrada: *Sen kresne noči* - ŠTK GRA & Teater Šentjanž - St. Johann KPD Šmihel & SPD Šentjanž (Koroška, r. Alenka Hain). Koroški igralci so se "*vživeli v vloge, se prepuščali spontanosti in se z mladostniško energijo suvereno premikali po odru, ki so ga izjemno dobro obvladali*". 2. nagrada: *Obuti maček, družinski mijavzik!* - Gledališka skupina O'Klapa (r. Sanja Vogrič). "*Skozi igro, petje, in ples je predstava pod vodstvom mlade režiserke Sanje Vogrič zaživela v vsej*

začetka je bilo v komediji zaznati, da so igralci močno verzirani, da so na odru tako rekoč doma, tako v igri in gibih kot jeziku. Liki so bili vsi podrobno izdelani in vsi nastopajoči so preudarno in suvereno sledili režiserjevim napotkom". 3. nagrada: *Bulše mič'na buža ku vel'k blek* - Dramska skupina France Prešeren SKD France Prešeren (r. Ingrid Verk). "*Celoten razvoj igre od zapletanja do razpletov je pokazal, da je njihov igralski ansambel dobro ui-*

morja in utrip narave. Svoje poglede na morje in naravo ob različnih vremenskih in razpoloženskih trenutkih so objektivno zaupali tržaški ljubitelji fotografije, včlanjeni v nad 30 let delujoče društvo Fotovideo Trst 80. Izdelke, ki jih je navdihovala narava, so na ogled postavili tudi varovanci Vzgojno zaposlitvenega centra Občine Devin - Nabrežina, ki ga že dolgo let upravlja skupina vzgojiteljev socialne zadruga La Quercia iz Trsta.

Iva Koršič

Gledališka skupina O'Klapa - Obuti maček (foto M. Vogrič)